

5800-1692

ANYAGI ÉRTESEITŐ

1949. AUG.-SZEPT. HÓ * ELSŐ ÉVFOLYAM **4-5** SZÁM

ANYAGI ÉRTEŚITŐ KATONAI FOLYÓIRAT

1949

I. ÉVFOLYAM

4-5. SZÁM

Szerkesztő bizottság:

Elnök:

BELEZNAY ISTVÁN
vezérőrnagy

Elnökhelyettes:

SOMOGYI IMRE
hbs. vezérőrnagy

Tagok:

Dr. MERÉNYI GUSZTÁV o. vezérőrnagy

BOCSOR PÁL ezredes

BODROSSY ERIK hbs. ezredes

LIPTÁK BALÁZS mérn. ezredes

PINTÉR FERENC ezredes

F. SZABÓ ISTVÁN hbs. ezredes

KERÉNYI ERNŐ hbs. alezredes

ZAHUMENSZKY LAJOS alezredes

Felelős szerkesztő:

GÖRGÉNYI GYÖRGY
őrnagy

TARTALOM:

Bodrossy Erik hbs. ezredes

*Koppány Béla g. alhadnagy
Pintér Ferenc ezredes*

*Suba Géza hbs. őrnagy
Szalay János százados*

*Dr. Bajmóczy István o. alezredes
Dr. Ágoston Béla őo. alezredes*

*Sári András százados
Maár József hbs. őrnagy
Harcos Károly g. őrmester*

Bírálat és önbírálat alkalmazása a hadtápszolgálatban

*Gondolatok a gazdasági tisztí kiképzésről
A géphocsi vezetéssel kapcsolatos tapasztalatok a „Bemutató Haregyakorlat”-on
Néhány szó a ruhagazdálkodásról*

Csapatélelmezés

A BCG tüdővédő oltásokról

Tudnivalók a lóvizsgáról

Fegyveranyagönyvi lapok és lövegkönyvek vezetése

Kéresetek felőletelénél eljárás I. rész

Hozzászólás Marosi g. alezredes bajtárs cikkéhez

Harcos Károly g. őrmester

5860

MEGJELENIK HAVONTA • 1949 AUGUSZTUS — SZEPTEMBER

könyv

hájas

Kiadja: A. H. M. Anyagi Főcsoportfőnökség Képzési Osztálya.
Felelős kiadó: Görgényi György őrnagy.
Budapest, Rákóczi-út 43.

Budapesti Szikra Nyomda NV, V., Honvéd-u. 10.
Felelős nyomdavezető: Radnóti Károly.

Bírálat és önbírálat alkalmazása a hadtápszolgálatban

Ismeretes, hogy a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának útmutatásai nyomán a Szovjet Hadseregben minden téren, így az anyagi szolgálat terén is eredményesen alkalmazzák a bírálat-önbírálat fegyverét.

Nálunk, ahol az anyagi szolgálat a Szovjet Hadseregéhez képest még gyerekcipőben jár, ahol sok esetben a hozzáértés hiánya a nemtörődömséggel, lelkiismeretlenséggel, felületességgel és hanyagsággal, sőt néha az ellenséges aknamunka tudatos, vagy tudattalan szolgálatával párosul, — erre a fegyverre százszorosan szükség van.

A parancsnok és politikai tiszt, valamint a hadtáp (anyagi) szolgálat vezető és végrehajtó szervei éberren őrködjenek az anyagokkal való céltudatos, tervszerű és helyes gazdálkodás, valamint az ellátás zavartalansága felett. Éljenek mindenkor a kritika és önkritika fegyverével, de ne mulasszák el soha a megtorlást (fegyelmi, bünvádi és kártérítési eljárást) azokkal szemben, akik bűnös mulasztással, vagy éppen tudatos rombolással kárt okoznak népgazdaságunknak.

Szovjet nevelési elv: közösségben, közösség által, a közösség számára nevelni. A kritika és önkritika is akkor a leghatásosabb, ha közösségben és a közösség által, a közösség számára történik.

Bevált módszer: akciógyűlés összehívása.

Lényege: közösség (pl. század) önbírálata meghatározott célkitűzéssel (pl. ruházat és felszerelés használata terén tapasztalt hibák és mulasztások kiküszöbölése).

Lefolyása:

1. Az akciógyűlés elnöke (pl. századparancsnok) ismereti az akciógyűlés összehívásának okát (pl. a század ruházata és felszerelése a többi századokénál elhanyagoltabb stb.) és az

elérendő célt (pl. a ruházat és felszerelés karbahelyezése és mintaszerű gondozása).

2. Ehhez a közösség tagjai hozzászólnak. Feltárják és kiértékelik az előfordult hibákat, azok okait és következményeit, s javaslatokat tesznek nemcsak a hibák kiküszöbölésére, hanem ezen túlmenően pozitív célkitűzések megvalósítására is (pl. a többi századokat kihívják a ruházat és felszerelés kimélése és karbantartása tekintetében versenyre).

3. Az akciógyűlés vezetője (elnöke, vagy előadója) kiegészíti és összefoglalja az elhanyagoltakat és szavaztat a javaslatok felett (egyszerű szótöbbség, kézfelemeléssel, ellenpróbával). Erre a szavazásra azért van szükség, mert így a közösség (pl. század) tagjai nem parancsot hajtanak végre, hanem saját célkitűzésüket, többségük akarátát. Ez pedig a tudatos anyagi fegyelem kialakítása szempontjából döntő fontosságú. A szavazás tehát nem formaság csupán, hanem kifejezője a lényegnek: a közösség önbírálatából kifejlesztett, az akciógyűlés célkitűzéseinek megvalósítására irányuló többségi akarataknak.

Akciógyűlésen szervezett bírálat-önbírálattal célszerű a hadtáp (anyagi) szervek és csapatműhelyek stb. munkáját is megjavítani.

Tévedés volna azt hinni, hogy az akciógyűlésen szervezett közösségi bírálatot pótolhatja az érdekelt előljáró (parancsnok, vagy politikai tiszt) egyéni bírálata, megtorló intézkedései stb. Nem pótolhatja, de nem is teszi feleslegessé, mert:

a) Közösségben a „több szem többet lát” elve érvényesül.

b) A közösség tagjai sokszor másként látják és több oldalról világítják meg a kérdéseket, mint azt gondolnánk. Ez helyes irányba viszi munkánkat.

c) Szervezett közösség a hibák feltárásával oly nagy nevelőhatást tud kifejteni, amilyenre a legjobb nevelő (parancsnok, vagy politikai tiszt) sem képes. (Makarenkó.)

d) A közösség jó irányítás mellett rendkívül termékeny és sokszor olyan életrevaló javaslatokat tud kitermelni, amelyekre különben nem is gondolnánk.

e) Anyagi kérdések helyes közösségi tárgyalása és bírálata tudatosítja és fejleszti a lelkiismeretességet, a kötelességtudást és felelősségérzetet, egyszóval az anyagi fegyelmet.

„Ahol nincs kritika, ott gyökeret ver a renyheség és a restség, ott nincs előrehaladás” — mondotta Zsdánov. Ha tehát a hadtáp (anyagi) szolgálat terén haladni akarunk, alkalmazzuk bátran a szervezett kritika és önkritika fegyverét. Aki pedig fél

a kritikától, aki kímélni akarja bajtársai érzékenységét és önértetét, annak figyelmébe ajánljuk nagy tanítómesterünk, Sztálin elvtárs komoly figyelmeztetését: „kímélni és óvni a kádereket hibáik elkenése segítségével annyi, mint feltétlenül tönkretenni ezeket a kádereket...”

Hadtáp (anyagi) szolgálatban működő és közreműködő kádereinket és vele együtt népgazdaságunk érdekeit tehát akkor szolgáljuk jól, — ha nem kíméljük kádereinket az építő bírálattól és helyes önbírálatra neveljük őket.

Bodrossy Erik, hrs. ezredes.

Gondolatok a gazdasági tiszti kiképzésről

A gazdasági tiszti kiképzés és e szolgálat mindenkor mostohagyermekként volt kezelve, jóllehet a gazdaságközigazgatási szolgálat minden mozzanata szorosan kapcsolódik a katonai szolgálatot teljesítők életéhez az étkezésen, az elhelyezésen, a felszerelésen, a pénzen, tehát a katonaelet minden megnyilvánulásán keresztül. Mint általában mindenütt, úgy e téren is lényeges és felettebb örvendetes változások következtek be. Cselekedni való azonban még akad bőven. Ezek közé tartozik a gazdasági tiszti kiképzés reformja is.

Alábbiakban a demokratikus hadsereg alsó gazdasági tiszti tanfolyamán szerzett tapasztalatok kiértékelésével szeretném megvilágítani azokat a feladatokat, körülményeket, melyek e szolgálat első útján — a gazdasági tiszti tanfolyamon — felmerültek. A tanfolyamon már az alap megszerzése körülményeinek olyanoknak kell lenniök, hogy a tanulás minél eredményesebb lehessen, hogy azt a gyakorlattal párosítva a fiatal gazdasági tiszt saját szorgalmából, hivatásérzetéből, dolgozó népe iránti szeretetből tovább fejleszthesse s e szétágazó, nagy rátermettséget igénylő szolgálatot mint gazdasági tiszt mindenki megelégedésére jól elláthassa.

I. Tanfolyam kezdete, tantervek összeállítása.

a) A tanfolyam kezdete november 15-ére volt megállapítva. Mivel a kiértesítési, berendelési rendelet későn ment ki, sokan néhány napi késéssel tudtak csak bevonulni. Ennek következménye: a későbbi felszerelés, az elhelyezés kijelölésében hátrány.

Jövőben szükséges, hogy a berendelés idejében kimenjen, az útbaindító parancsnokságok a hallgatókat ne tartsák vissza, továbbá, hogy a tanfolyamparancsnokság oly előkészületeket tegyen, hogy a berendelt hallgatók helyüket, felszerelésüket a beérkezést követően folytonosan megkapják. Így a tanfolyamot 24 órán belül akadálytalanul meg lehet kezdeni.

b) A tanfolyamot a tanfolyam parancsnoka nyissa meg — bizonyos fokú ünnepélyességgel. Ebben segítségére lehet a tanfolyam politikai tisztje. A megnyitáskor hangsúlyozni kell a tanfolyam jelentőségét, célját, a gazdaszat-közigazgatási szolgálat fontosságát, ismertetni kell az előrelátható tanítási tervet és a hallgatókkal szembeni követelményeket.

c) A tanfolyam tanterve egy évi tanítási időpont alapján lett összeállítva. Miután a parancsoló szükség a tanfolyamot 3 és fél hónap alatt befejezni rendelte, volt olyan tantárgy, melyet derékban tört ketté e rendelkezés.

Ezt tanulságul véve szükséges a mindenkori gazdaszati tiszti és tiszthelyettesi tanfolyamok részére egy alapidejű (pl. 3—4 hónap) tanterv összeállítása, mely ama *feltétlenül szükséges* politikai, gazdaszat-közigazgatási, csapatkiképzési, kulturális vonatkozású anyagot (ének, szindarab, előadások látogatása) ölelné fel, mely e szolgálat tisztjeinek minden körülmények között szükséges, s amit feltétlenül el is kell végezni.

Ehhez párhuzamosan lehetne további, egy-egy hónapos tanterveket összeállítani oly esetekre, amikor a tanfolyam egy-egy hónappal tovább, tehát 5, 6, esetleg több hónapig tartható meg. Ezek a résztervek az alpanyagot lépcsőzetesen egészíték ki.

II. Elhelyezés, tanterem, tanulás.

a) A gazdaszati tiszti és hasonlóképp a tiszthelyettesi tanfolyam hallgatói a Hadbiztosi Akadémia korlátolt elhelyezési viszonyai miatt emeletes ágyakban nyertek elhelyezést. Ez a megoldás kizárólag éjszakai pihenés céljára meg is felelne. Azonban a hálótermekben többször tanulni is kellett, ez pedig a zsúfolt elhelyezés miatt alig volt lehetséges.

b) A tanteremek 30 fős hallgatói létszámra berendezve megfelelőknek bizonyultak. Ilyen létszám mellett minden hallgató kitünően látja a táblát, viszont az előadó tanárnak is módjában van a hallgatók ellenőrzése.

c) A tanulás s ezzel kapcsolatban a tanulókörök helyzete már rosszabb volt. Mivel csak a tanterem s az ágyakkal zsúfolt hálóterem állt rendelkezésre, mind az egyéni, mind a tanulóköri foglalkozás és tanulás nagy nehézségekkel küzdött és sok hátrányt szenvedett.

Ugyanis oly helyen, ahol többen vannak együtt, elkerülhetetlen, hogy különböző viták ki ne alakuljanak. Így fordult elő, hogy egyes vitátkozó csoportok, más csoportokat is belevontak

az általános beszélgetésekbe, ami akadályozta a tanulást. Ezen a helyzeten csak külön tanulószobák beállításával lehetne segíteni, ahol kisebb csoportok (10 fő) volna együtt s így nem zavarnák egymást a munkában. A csoportos tanulásnak s a tanulóköri foglalkozásnak nagy előnyét látom abban, hogy a csoport egy-két jobb tanulója magával ragadja, ösztönzi a többi gyengébb tanulót, megadva nekik mindenkor a megfelelő felvilágosításokat, s buzdítja őket a tanulásra.

Tanulóköreink kezdetben nehezen szoktak össze. Ez az egymástól való idegenkedésnek tudható be. A kollektív tanulásra neveléssel kell a hallgatókat rászoktatni, míg maguk a hallgatók rájönnek, hogy a tanulókör ő értük van s felismerik annak eredményeit.

III. Előadó tanárok, könyvek, jegyzetek.

á) A tanfolyamon előadó tanárok kiválasztása, beosztása, egyik legfontosabb feladat. A legszárazabb, legnehezebben megtanulható anyag is figyelmet keltő, érdeklődésre számottartó lehet; ha oly előadó adja elő, aki azt az anyagot szívügyének tekinti, megfelelően készül belőle s a tanulók is kiérik az előadó lelkesedését az anyag iránt.

Tanfolyamunkon az előadó tanárokat két nagy csoportra lehetett osztani:

Az I. csoport az, ahol a tanárok részére, a tanítás céljaira a hallgatóknál szabályzat, vagy egyéb segédkönyv rendelkezésre állt. Ezek közül a ridegen az utasítás beosztásához ragaszkodóknak nem nagy sikerük és eredményeik voltak. Sokkal inkább azoknál voltak eredmények, akik a könyv anyagát saját szavaikkal, magyarázataikkal, új csoportosításokkal, útmutatásokkal tették a hallgató számára érthetőbbé, világosabbá, fűszereztek azt a gyakorlatból vett példákkal, saját tapasztalataikkal.

Ezek tanítása érték és maradandó volt a tanfolyam minden hallgatója számára.

A II. csoport az, ahol semilyen könyv nem állt tanítási segédeszközül rendelkezésre. (E helyzeten a következő tanfolyamokra könyvekkel, vagy megfelelően kidolgozott, sokszorosított jegyzetekkel segíteni kell.) Az e csoportba tartozók még két alcsoportra tagozódtak. Az egyik pontosan kidolgozott terv szerint az anyagot úgy adta elő, hogy azt a hallgatók jegyezheték, s így a lejegyzett anyag komoly tanulási és ismétlési segédeszközzé vált. Ez nagyon fontos oly anyagnál, mely teljesen ismeretlen a hallgatók előtt. Az ilyen tantárgyak kedveltek voltak. Az előadó tanár lelkes munkája magával ragadta a hallgatókat

is, így a munka eredményes volt. Természetesen sokszorosított jegyzet kibocsátása nagymérvű időmegtakarítást fog jelenteni.

A másik része e csoportnak nem jegyeztetett semmit, segédkönyv sem állt rendelkezésre, csak szóbeli előadásokkal adta elő az anyagot a hallgatók számára. Ez volt a legrosszabb s minden jövőbeni tanfolyam előadó tanárát óva intem, hogy ily módszerrel kíséreljen meg tanítani.

Az előadó tanárnak fontos feladata már az első napokban megismerni hallgatói összetételét. Miután különböző alapléveltségű hallgatót kell egy osztályban tanítania, nem lehet a legalacsonyabb, de a legmagasabb fokon sem tanítania. Feltétlenül meg kell találnia azt a középfokot, mely a magasabb képzettségűt még leköti, viszont az alacsonyabb képzettségű által még megérthető s nem idéz elő túlterhelést, vagy meg nem értést. E képzettségbeli különbséget az előadó tanárnak kell áthidalnia megértéssel s nem gúnyolódással, mely csak arra jó, hogy az amúgy is bizonytalan hallgató határozatlanságát fokozza.

IV. Katonai kiképzés.

A tanfolyam hallgatói állománya különböző fegyvernemek, intézetek stb.-nél szolgálatot teljesítő, továbbá polgári életből behívott személyekből állt. Szükséges lett volna a tananyagban legalább heti 2 óra katonai alapkiképzést beállítani. Ez az idő rövidsége miatt nem történhetett meg.

A jövőben feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy a tanfolyam hallgatói legalább a gyalogság fegyvereit megismerjék, megkapják a legszükségesebb térképismereteket és katonai alapismereteket.

V. Kulturális élet.

A tanfolyam zsúfolt tananyaga nem engedi meg nagyobb szabású kultúr munka lefolytatását. Enekarunk elég jó sikerrel, műkedvelőink is sikerrel szerepeltek, belekapcsolódva az Akadémia egyéb tanfolyamainak ilyen munkájába.

A keddi esti filmelőadások szórakoztató s emellett oktatójellegű előadás számba mentek. A film nevelő hatása igen nagy. Ennek kiterjesztését szükségesnek tartanám a gazdaság-közgazgatási szolgálattal összefüggő tárgyú filmek vetítésével.

VI. Politikai beszámolók és Pártnapok.

A Hadbitosi Akadémia és a gazdasági tanfolyamok minden hallgatójába mélyen belevésődtek a szerda délutáni politikai beszámolók és Pártnapok, melyeket az Akadémia parancsnokság

és az Akadémia pártszervezete olyan lelkesedéssel rendeztek meg, hogy az a hallgatókra sem maradt hatástalan. Ezeknek köszönhetően a hallgatók az állandó politikai tájékozottságukat, a hozzászólásokban és a politikai beszámolók tartásában pedig azt a gyakorlatot, mely a hallgatók politikai fejlettségét jelentősen fokozta.

Ez a jövőben is elengedhetetlen, sőt kiterjesztése is kívánatos volna.

A XIII. ker. testvérpárszervezettel fenntartott kapcsolat biztosította a hallgatóknak a közvetlen érintkezést a magyar dolgozókkal, akiknek küldöttei rendszeresen vettek részt a politikai beszámolókon. Így a dolgozók egy része közvetlenül nyerhetett betekintést a honvédség politikai munkájába és fűzhette szorosabbra néphadseregünkhöz való jóviszonyát.

VII. Osztályozások, bírálatok, hallgatók véleményének kiértékelése.

a) Az előadók osztályzatainál kezdetben nem volt kialakulva egy egységes módszer. Minden előadó egyénileg osztályozott s ez ugyanazon ember megítélésénél gyakran nagy eltérést mutatott.

A jövőben feltétlenül szabályozni kellene a tanári értekezleten az osztályozások rendjét, fokozatát, hogy azonos esetekre, azonos osztályzatok legyenek adhatók.

b) Nagyon helyes volt a hallgatók közvéleményének kiértékelése is. Ennek kiépítése a jövő tanfolyamokon is igen fontos a kritika és önkritika szempontjából. Hiszen senki sem ismeri jobban a hallgatót, mint társa, aki ugyanabban az osztályban, hálóteremben, étteremben, mosdóban tartózkodik együtt a másikkal. Az ítélete helyesebben alakul ki, mert látja társait tanulás, felelés közben is. Csak a kiértékelés mikéntjére kell megfelelően előkészíteni a hallgatókat.

A mostani tanfolyam is bebizonyította, hogy bizonyos hangulati eltérésektől eltekintve a vélemények összevetése helyes eredményt mutatott s sokban hozzájárult annak a képnek kiegészítéséhez, melyet az előadó tanárok osztályzataiból, véleményéből állítottak össze.

VIII. A tanfolyam befejezése, hallgatók előléptetése.

a) A tanfolyam hirtelen fejeződött be. Bizonyos, hogy nem volt idő megfelelő előkészületekre, mellyel a befejezést „katonailag” is ünnepélyesebbé lehetett volna tenni.

A jövőre nézve mindenesetre már előre biztosítani kellene egy kisebb házi ünnepség keretében azt; a hallgatók érezzék, hogy most egy határhöz értek. Mint ahogy a záróesten Somogyi Imre vörgy. bajtárs is kifejezésre juttatta, hogy a gazdasági tisztai tanfolyam hallgatóinak tudniok, érezniök kell, hogy befejeztek valamit s új út előtt állnak. Új feladatokat kapnak, új követelményeket támasztanak velük szemben. A tanfolyamot végeztek előtt ki kell értékelni a tanfolyam eredményeit, hibáit, vázolni kell előttük a feladatokat; a felelősséget s az új munkaterületet.

Ha ezt egy kis ünnepélyességgel tesszük, a hallgatók érezni fogják, hogy a tanfolyam elvégzése nemcsak nekik öröm, nemcsak további tanulástól való megszabadulás, hanem érezni fogják azt is, hogy ebben mások is osztoznak, a tanfolyam befejezése előljáróik által is észrevett határhöz. Fokozottabban tudatosodni fog bennük a kötelességérzet, mert érzik, hogy a tanfolyam, melyet elvégeztek, valamit jelent, s annak elvégzéséért valamit várnak is tőlük.

b) A végzett hallgatók előléptetése történjen a tanfolyam befejezése napján a záróünnepély keretében. Miután a gazdasági tisztai tanfolyamra nagyjából olyan hallgatók kerülnek vezénylésre, akik már korábbi munkájukkal is bebizonyították a gazdaság-közigazgatási szolgálatban való jártasságukat, szakmai szeretetüket, a tanfolyam alatti s korábbi minősítésük alapján feltétlenül elbírálhatók, hogy alkalmasak-e gazdasági tisztai előléptetésre, vagy sem.

A polgári életből bekerülteknél pedig a tanfolyam befejezése utáni 3 hónapnál hosszabb próbaszolgálati időt szükségte-
lennek tartok. (Jelenleg 6 hó.) Ezen idő alatt valaki, aki a tanfolyamot eredményesen elvégezte, vagy bebizonyítja szakmai készségét, a gyakorlati ismeretek elsajátítása iránti szorgalmát, vagy soha sem lesz alkalmas gazdasági tisztai szolgálatra. Természetes, hogy a próbaszolgálatnak lelkiismeretes irányítás és ellenőrzés mellett kell történnie.

IX. Általában.

A gazdaság-közigazgatási végrehajtó szolgálat igen komoly részt vesz ki a honvédség ütőképességének, rugalmasságának fenntartásában. Ezért az e szolgálatban működő tisztek, tiszthelyettesek kiképzését, gyakorlati továbbképzését igen komoly feladatnak kell tekinteni, s e szolgálat legjobbainak kell összefogni, javaslatokat tenni, hogy ez a kiképzés tényleg kor-

szerű s a gyakorlati élet kívánalmainak, néphadseregünk fejlődésének s feladatainak minél jobban megfelelő legyen.

Cikkemnek nincs éle. Megírásával csak véleményt kívántam nyilvánítani a gazdasági tiszti kiképzés jövőbeni megtartásához, hiszen a közelmúltban mint hallgató, magam éreztem azokat a kifogásokat magam elé ütközni, melyeket itt a nyilvánosság elé hoztam.

Legyen e cikk iránymutató azok felé is, akik jelenleg és a jövőben is a gazdasági tiszti vagy tiszthelyettesi tanfolyamok előadó tanárai lesznek, hogy tudásuk legjavát minél egyszerűbben, de alaposabban átadhassák. A jövő gazdasági tisztjeit pedig úgy képezzék ki, hogy minél hasznosabb társakat nyerjenek abban a nagy munkában, melynek egyik feladata néphadseregünknek korszerű hadsereggé való kiépítése, másik feladata pedig ütőképessé tenni minden imperialista támadó próbálkozással szemben.

Az így felépített néphadsereggel fogjuk legjobban megközelíteni nagy példaképünket, a győzedeles Szovjet Hadsereget is.

Koppány Béla g. alhadnagy.

A gépkocsivezetéssel kapcsolatos tapasztalatok a bemutató harcgyakorlaton

A jó gépkocsivezetőt nem az iskola padjaiban képezik ki, és a vezetés gyakorlati fogásait nem a néhány km-es vezetési gyakorlaton sajátítja el, hanem a legnagyobb tanító maga a terep, természetes és mesterséges akadályaival és az időjárás okozta változatosságaival.

Itt mutatkozik meg a gépjárművezetőknek a rátermettsége. A terepen kapja meg a vezető az igazi kiképzést akkor, amikor az útviszonyok sajátosságai, a terep nehézségei és akadályai váratlan helyzetek elé állítják. Itt tanulja meg, hogy mi a teendője a felázott talajon, amikor a gépkocsija megcsúszik a síkos úton, továbbá, hogy mikor kell lendülettel áthaladnia egy nehezebb terepszakaszon, mikor kell a sebességet fokoznia, hogy kellő lendületbe hozva a gépkocsit, felhozza az emelkedőn. A terepen ismeri meg a különböző talaj jellegzetességeit. Itt ismeri meg a sáros, ragadó, vagy homokos talajon való vezetés helyes módjait. Nem közömbös tudnia, hogy a homokos talajt, az esőzés feljavitja és azon a vezetést biztonságosabbá teszi.

A közelmúltban a harcgyakorlatok a legváltozatosabb és legnehezebb terepen zajlottak le. A gépkocsiknak gyakran keskeny és rossz állapotban lévő kövezett utakon kellett haladniuk, sőt egymást előzniük, vagy pedig szembe jövő járműveknek kitérniük. Ez alkalommal nem egy gépkocsi csúszott be az útszéli árokba.

Sok gépkocsivezető nem volt tisztában azzal, hogyha az azonos oldalon lévő kerekkel letér a köves útról a lazább talajú útszélre, úgy a motort húzatnia nem szabad. Sok gyakorlatlan vezető ilyen esetben lendülettel igyekezett átsegíteni a gépkocsit az út szélén húzódó sáros, mély talajon, aminek előrelátható következménye az volt, hogy a gépkocsi hátsó része az árokba csúszott akkor, amikor a gépkocsi elejét visszavéve, azt az út közepe felé akarta ismét vissza irányítani. Ilyen alkalmakkor ugyanis a gépjárművet csak „ereszteni” szabad, de semmi esetre sem húzatni.

A magyar utak általában úgy vannak méretezve, hogy azokon két nagyobb méretű gépkocsi is, egymás mellett akadálytalanul is elhaladhat, de ilyen esetekben a menetsebességet feltétlenül csökkenteni kell, annál is inkább, mert így a két gépkocsi egymáshoz közelebb is mehet és így nincs szükség arra, hogy az egyik gépkocsi a biztonságosabb kövezett útról letérni kényszerüljön. Ilyen utakon történő előzés természetesen a legnagyobb elővigyázatosságot követeli. A megelőzendő gépjárműveknek feltétlenül tudomására kell hozni — nappal kürt-, éjjel fényjelzéssel —, ha előzni akarjuk. Ez azonban még nem elegendő! Az előzést csak akkor kezdhetjük meg, amikor meggyőződünk arról, hogy a megelőzésre váró gépkocsi, előzési szándékunkat tudomásul vette és ennek tanujelét adja azzal, hogy az út közepéről letérve, nekünk helyet biztosít.

Örök szabály, hogy csak akkor előzhetünk, ha azt a saját és a megelőzendő gépjármű biztonságának veszélyeztetése nélkül tehetjük. A gépkocsivezetőket nyomatékosan ki kell oktatnunk arra, hogy az előzésre a lehetőséget a gyorsabb járatú gépjárműveknek adják meg. Ez minden gépkocsivezetőnek kötelessége. Tarthatatlan volna ugyanis, hogy egy fuár, vagy parancsnoki gépkocsi órákhosszat cammogjon egy lassúbb járatú tehergépkocsi mögött.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a legtöbb gépjármű baleset inkább adódott, hogy az előzésnél a gépkocsivezetők az előbb említett szempontokat figyelmen kívül hagyták. A baleseti jelentések szövegében a legtöbb esetben a következő kitéttel találjuk: „egy kocsit akartam előzni, amikor”.

Itt rá kell mutatnunk a rangidős utas (kocsiparancsnok) felelősségére is. Nemcsak a gépjárművezetőt, de az újabb rendelkezések értelmében a rangidős utast is felelősség terheli minden balesetért, tekintve, hogy azok bekövetkezése a legtöbb esetben elkerülhető volna, ha kellő időben kötelességszerűen parancsot adott volna a gépkocsi gondos és észszerű vezetésére.

A bemutató harcgyakorlat alatt csaknem megszakítás nélkül esett az eső. Igen tanulságos megfigyeléseket tapasztalhatunk a gépjárművezetők munkájával és magatartásával kapcsolatban. Tapasztalataink nem voltak a legrosszabbak. Volt gépjárművezető, aki valósággal csillogtatta tudását, volt olyan is, akiről látszott, hogy a helyszínen tanulta meg, hogy melyik irányba fordítsa a kormánykereket, amikor a gépjármű hátsó része oldalra csúszni kezdett. Volt olyan gépkocsivezető is, aki kitűnő érzékkel ismerte fel azt, hogy mikor kell a gépkocsit meghúzatni és mikor kell érzékenyen adagolni a gázt.

Kifogásolható jelenségeket is tapasztaltunk. Ezek között elsősorban meg kell említeni azt a gyerekes, mondhatnánk ötletszerű magatartást, amelyet egyes vezetők tanúsítottak, akkor, amikor a gépkocsi megcsúszott, vagy váratlan terepakadályok okozta nehéz helyzetbe került.

Ilyenkor sok gépkocsivezető minden meggondoltságát elvesztve, tervszerűség nélkül rángatni kezdte a kormánykereket, s így csak kismértékben volt a gépkocsi vezetőjének betudható az, hogy nem borult fel a gépkocsi.

Hibáztatható még a motorok és a rúgózás kíméletlen használata is. Süppedős talajon is igyekeztek egyesek nagyobb sebességgel haladni és a terep egyenletlenségeknél sem csökkentették a sebességet. Volt olyan gépjárművezető is, aki még a legnehezebb terepen sem kapcsolta be a terepsebességet. A terepadta kívánalmakhoz sok gépkocsivezető, egyáltalán nem alkalmazkodott.

Nem mulaszthatjuk el azonban, hogy elismeréssel ne emlékezzünk meg a gépkocsivezetők általános magatartásáról. Munkájukat az állandó esőzés ellenére jókedvűen végezték. Kár, hogy szakmailag kevesebb figyelmet és odaadást tanúsítottak.

Oly hibákat is tapasztaltunk, amelyekért a gépkocsivezetők nem voltak felelőssé tehetőek. Ezek közé tartozott a Dodge Weapon gépkocsi, annak 15/16 személlyel történt túlterhelése és nem utolsósorban az a körülmény, hogy egyes utasok a gépkocsik sármentőjén, vagy felhágóján helyezkedtek el. Az életveszélytől eltekintve, nehéz terepen még a gépkocsit is tönkre teszi. Szükséges volna a jövőben a forgalomszabályozó közegeket arra is kötelezni, hogy a gépjárművek túlterhelését, vagy pedig az azokon való szabálytalan elhelyezkedést is ellenőrizzék.

Súlyos hibát követnek el azok is, akik közötti, tehát nem terepjáró gépkocsikat az útról letérítették és a terepre irányítottak. E gépjárművek terepjárára semmiképpen sem alkalmasak s így joggal számolhatunk azzal, hogy e gépkocsik idő előtt tönkre mennek.

A harcgyakorlatnak a gépjármű szolgálattal kapcsolatos tapasztalatait összevetve, megállapíthatjuk, hogy a gyakorlat a gépkocsivezetők szempontjából is rendkívül hasznos volt. A gépjárművezetők többnapos eső által feláztatott nehéz terepen végezték feladataikat, kielégítő eredménnyel és legfőbb eredményként könyvelhetjük el azt, hogy a gépkocsivezetők vezetés-technikai kérdésben sok értékes tapasztalatot gyűjthettek.

A nagy költséggel járó bemutató harcgyakorlat szakszem-
pontból sem volt eredménytelen, mert a gépkocsivezetőknek oly
értékes tapasztalatokat nyújtott, amelyeknek felhasználása lehe-
tővé teszi számukra azt, hogy a dolgozó nép vagyonát képező
értékes gépjármű anyagot helyesen és szakszerűen kezeljék.

Pintér Ferenc ezredes.

Néhány szó a ruhagazdálkodásról

Elvileg rendszeres ruhagazdálkodás csak akkor lehetséges, ha azt a folytonos változások (fejlődés, átszervezések, kényeszmegoldások, stb.) nem zavarják. A rendszeres ruhagazdálkodás biztosítja a legtöbb előnyt s így a legolcsóbb is.

A ruhagazdálkodásnál aszerint, hogy az illetményt pénzben; vagy természetben adjuk, megkülönböztetünk pénz vagy természetbeni gazdálkodási rendszert. Aszerint pedig, hogy az illetmény a felruházandó egyének személyes illetménye vagy pedig egész közületeket (szd-öt, zlj-t) érint, egyénekenkénti, vagy közületi gazdálkodási rendszereket ismerünk.

Minden rendszeres anyaggazdálkodásnál két dolgot kell egymástól elválasztani:

A) Valamely alakulat új felállítása alkalmával az első ellátáshoz az új gazdálkodási alap megteremtéséhez szükséges készleteket, az *alapilletményt*.

B) Az első ellátásként használatba vett készleteknek állandóan teljes számban és jókarban való ellátásához szükséges eszközöket — *fenntartási illetményt*.

A fenntartási illetmény két részre oszlik:

1. Oly illetmény, mely az egyes cikkek karbantartását szolgálja, a használatbavételtől addig az időpontig, amíg e cikk folytonos karbantartással még viselhető állapotban tartható.

2. Oly illetmény, mely a karbantartással már használható állapotban nem tartható cikkek utánpótlására szolgál (utánpótlási illetmény).

Alapilletmény:

Az alapilletmény megállapításánál az alábbiakat kell figyelembe venni:

a) A honvédek abból 1, 2 vagy több készlettel elláthatók legyenek (kimenő, gyakorló készlet); ezt szabványkészletnek nevezzük.

b) A létszámhullámzások és a gazdálkodás megkezdése után esedékes, de még be nem érkezett utánpótláshiányoknak kitöltésére megfelelő tartalékkészlet.

Fenntartási illetmény:

A fenntartási illetményénél vegyük figyelembe, hogy gondos, takarékos gazdálkodás mellett a természetes elhasználódás következtében alapilletményeknél beállott értékcsökkenések, javítások, utánpótlások által pótolhatók legyenek (talpaiás, foltozás).

Karbantartási illetmény (ruhakarbantartási hitelkeret) a tapasztalati adatok alapján állapíthatók meg. Utánpótlási illetmény függ a viselési időtől.

Viselési idő alatt azt az időt értjük, amely alatt 1—1 cikk állandó használat és rendes karbantartás mellett használható állapotban marad. A viselési idő aszerint, hogy mit értünk használható állapot alatt, igen különböző lehet és függ attól is, hogy mily követelményeket támasztunk a katona külső megjelenésével szemben. A túl hosszú időtartamban megállapított viselési idő a katona szegényes, elhanyagolt külsejét fogja eredményezni. A viselési idő fentebbi meghatározásából következik, hogy minden cikket a viselési idejének eltelte után az utánpótlási illetmény keretében ujjal kell pótolni. Oly cikket, amelynek egy év a viselési ideje, egy év múlva; amelynek két év a viselési ideje, két év múlva; amelynek öt év, öt év múlva kell pótolni és így tovább. A gazdálkodás eredményét azonban — hosszú tapasztalatok alapján — évenként állapítjuk meg és az utánpótlásokat is évenként adjuk ki. Így tehát a kétéves viselési idejű cikkekből $\frac{1}{2}$, a hároméves viselésű cikkekből $\frac{1}{3}$, az ötéves viselési cikkekből pedig $\frac{1}{5}$ cikket kell pótolni.

Ha a használat során az egyes cikkek hosszabb ideig maradhatnak használatban, mint azok kihordási ideje, akkor a gazdálkodó alosztály készlete — feltételezve, hogy az utánpótlást teljes mértékben megkapta — emelkedni fog. Ez azt jelenti, hogy már az első utánpótlás után értékben nagyobb készlet felelt fog rendelkezni. További helyes gazdálkodás során, évek múlva az alapilletmény úgy darabszámban, mint minőségben észrevehető lényeges gazdálkodási többletet fog felmutatni, mely képessé teszi az alosztályokat nemcsak nagyobb létszámhullámzások felruházási szükségleteinek kielégítésére, hanem ezeknek más, fontosabb felhasználására is.

A gazdálkodási eredmény az egyes hasonló viszonyok között lévő (ugyanazon fegyvernem, hasonló kiképzés stb.) al-

osztályok között igazságos összehasonlítást tesz lehetővé, — a helyes és helytelen gazdálkodás egyben könnyen ellenőrizhető.

A gazdálkodás folytán egy bizonyos idő elteltével az első ellátásnak kiadott cikkek teljesen elfogynak és a rendszeres évi utánpótlásoknál kell azokat pótolni.

A gazdálkodás eredményét, vagyis azt, hogy hány fő, meddig viselte, illetve mily idő alatt koptatta el a ruhát és az a gyakorlatban mily mérvben ment tönkre, tehát a valóságban mit kell utánpótolni, — mindig a gazdálkodási időszak végén tudjuk meg. Ha a gazdálkodási időszak egységes, — mint most nálunk — egy év, akkor a gazdálkodás megkezdésétől egy év elteltével foghatunk neki az eredmény megállapításának és ennek alapján az utánpótlás igénylésének. Az eredmény összeállítása, az utánpótlás igénylése, kiutalása, kiszállítása időt vesz igénybe, ami egy fél esztendőre tehető. A gazdálkodás megkezdésének időpontjától kezdve tehát nem egy, hanem csak másfél év múlva érkezik be rendszerint az első utánpótlás.

A készletekkel való takarékos gazdálkodásnak előfeltétele a tervszerűség, vagyis az, hogy a gazdálkodás célját leszögezve megállapítjuk, mily feltételek mellett érhető el a kitűzött cél és hogy a szükségesnek talált feltételeket a gazdálkodó részére megteremtjük azáltal, hogy a szükségesnek megállapított alap és fenntartási illetményeket meg is adjuk. Ezzel szemben tőle a kitűzött cél elérését, illetve betartását követeljük meg.

A rendszeres gazdálkodás fizikai alapjainak megteremtése azonban nem elég. Hogy a cél elérhető legyen, a gazdálkodótól számon is kell kérni a gazdálkodás eredményét, mégpedig oly rendszerrel, hogy a helytelenül gazdálkodót, aki tehát a kitűzött célt nem éri el, lehetőleg minél hamarabb — de legkésőbb, amikor a készletek kezelését másnak végleg átadja — felfedezzük, hogy felelősségre vonhassuk és a térítési kötelezettségét törvényes szabályok szerint ki is mondhassuk.

Ezzel kapcsolatban, rá kell mutatnom arra, hogy a csapatoknál a ruhagazdálkodás még bizonyos anyagi felelőtlenséget mutat az anyag használata, kezelése és a mennyiség szakadatlan ellenőrzése terén.

Általában az anyagi fegyelem, az anyagi nevelés sok helyen igen kezdetleges állapotban van. A parancsnokok első sorban a szakasz-, század- és számadótestparancsnokok nevelő befolyása sok alakulatnál nem látszik meg. Nem szorul magyarázatra az, hogy minden olyan ruhagazdálkodási kár, amely a szolgálat esorbítása nélkül elkerülhető lett volna, valakinek a hibája miatt állt elő, tehát megtorlást kíván. Ez viszont anyagi

és erkölcsi lehet. Az anyagi megtorlás a kár megtérítése, erkölcsi pedig a mulasztás szerint a fegyelmi, vagy bűnvádi felelősségre vonás.

Helytelen ruhagazdálkodásra vezet például az, ha a második rend posztóruha 10/10 értékben a raktárban tárol, ugyanakkor a gyakorlóruházat az állandó használat következtében idő előtt tönkremegy. Ugyanez áll a lábbeli és egyéb ruházati cikkekre is.

Számadótesten belül indítsunk versenyt a ruhagazdálkodással, anyagkarbantartással és anyaggondozással kapcsolatban. Tudatosítsuk, hogy a honvédség anyaga a dolgozó nép vagyona és a magyar népet károsítjuk meg a helytelen gazdálkodással.

A hadtápszolgálatban akkor szolgáljuk jól népi demokráciánkat, akkor segítjük elő a szocializmus építését, ha takarékosan, észszerűen gazdálkodunk minden anyaggal és ezt alárendeltjeinken keresztül a honvédség minden tagjában tudatosítjuk.

Suba Géza, hbs. őrnagy.

Csapatélelmezés

„Jó étellemezzel erősítjük a néphadsereget!”

Néphadseregünk korszerű étellemezésének kérdéséről értékes tanulmány jelent meg a „Honvéd” katonai folyóirat 4. számában. A szerzők (Bodrossy Erik hbs. ezredes és Csongvay Géza hbs. őrnagy) rámutattak arra, hogy a korszerű katonaelelmezésnek melyek a táplálkozás-élettani követelményei, az igénybevételnek megfelelően mi a honvéd tápanyagszükséglete, miként érhető el jó étellemezés és melyek a csapatélelmezésnél tapasztalható gyakori hibák.

A korszerű étellemezés élettani kérdéseit taglaló cikk ki-
válóan alkalmas arra, hogy elsajátítsuk mindazon modern táplálkozástudományi ismereteket, melyekre jelenlegi békeélelmezésünk alapozva van.

A csapatélelmezés elemeit képező biológiai szempontok ismertetése kétségtelenül döntő fontosságú, azonban néphadseregünk korszerű étellemezésének kérdése — a mikénti végrehajtás tekintetében — még sok kiegészítésre szorul. Jelen cikkem ezt a célt szolgálja, melyet — remélhetőleg — még számos, feltétlenül hasznos és értékesebb értekezés fog követni...

A Szolgálati Szabályzat I. Rész jelenleg is érvényben lévő határozványai félreérthetetlenül megszabják az előjárók és az ügyeleti közegek kötelmeit a közétkezés felügyelete és ellenőrzése tekintetében.

Az előjáróknak és az ügyeleti közegeknek ismerniök kell azon feladataikat, hogy

1. a közétkezés kifogástalan minőségéről személyesen kell meggyőződni, a netán előforduló hiányosságokat saját hatáskörben kell megszüntetni,

2. ellenőrizni kell az ételék mikénti kiosztását, jelen kell lenni az ételkiosztásnál,

3. felvételezőket és a szakácsokat ellenőrizni, illetve ellenőriztetni kell,

4. meg kell győződni az étel mennyiségéről és igazságos elosztásáról, valamint a maradék szabályszerű felhasználásáról.

5. örködni kell azon, hogy a szakácsok idejekorán teljesítsék teendőiket és hogy a főzőedények, a konyhák tiszták legyenek, stb.

Jóllehet az előjárók és az ügyeleti közegek, a régi Szolgálati Szabályzat — előbb ismertetett fontosabb kötelemekeket tartalmazó — 29. és 31. §-át szóról-szóra ismerik, a felügyelet, illetve az ellenőrzés gyakorlatias végrehajtásához azonban mindez mégsem elegendő.

Mi ennek az oka?

A kérdés felelete egyszerű: a csapattiszt, a csapattiszt-helyettes kitűnően ismeri a lökiképzés jelentőségét, a célpontát-helyezést, a közelharc technikáját, a lövegtámpontok típusát, a műszaki záróharc lényegét stb., azonban az anyagi vonatkozású ismeretek, rendelkezések elsajátításától még sokan idegenkednek. Pedig nemcsak a szoroson vett katonai ismeretekben kell kimagasló eredményt elérniök, hanem nagyvonalakban tisztában kell lenniök az anyagi szolgálattal összefüggő alapelvekkel a szolgálatt menetét szabályozó rendeletekkel is.

A korszerű szervezés ugyan gondoskodik arról, hogy az anyagi szolgálattal kapcsolatos összes teendőktől mentesüljenek a parancsnokok és így az anyagi szolgálat vezetése, az ellenőrzés, a felelősség a hadtápparancsnokokra, illetve szakközegeire fog hárulni, mégis szükséges az alapelvek ismerete, mert ennek hiánya az anyagi szolgálat meg nem értését eredményezi és sok esetben nézeteltérésre, súrlódásra ad okot a csapatbeliek és a hadtápszolgálat szakközegei között.

Számos példa mutat arra, hogy az anyagi vonatkozású alapelvek ismeretének hiánya kényes helyzetet teremt, néha pedig anyagi kihatású következményeket von maga után.

• Néhány előfordult eset:

1. Az inflációs időszakban a száraztésztát kenyérliszttel kevert fehérlisztből kellett előállítani. Egyik csapatparancsnok kifogásolta a tészta minőségét és az élmező raktár ellen feljelentést tett. A kivizsgáláskor megállapítást nyert, hogy a tészta minősége az előírásnak, a közellátási hatóságok rendelkezésének megfelelt.

2. Egy laktanya parancsnoka — az elhelyezési nehézségek kiküszöbölése érdekében — az alakulatok elhelyezési körleteit ellenőrizte. Az élelmiszerraktárak kiterjedését, az elfoglalt

helyiségek számát és így az élelmiszerek mennyiségét túlzottnak vélte. Elrendelte a készletek csökkentését. Kiderült, hogy a raktárakban tárolt és túlméretezettnek vélt készletek a zászlóaljnak csupán 10 napi szükségletét fedezték.

3. Kihelyezéskor elrendelte az egyik csapatot pk., hogy az étkezés mennyiségét, minőségét — a kihelyezés tartamára — 100%-kal fel kell emelni. A gh. főnök ellentétes javaslatával szemben pótlékolásra került az étkezés, mely túlkiadást eredményezett.

Elengedhetetlenül fontos tehát az étkezési szolgálattal kapcsolatos alapvető rendeletek, szakutasítások általános ismerete.

A közétkezés felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatos leglényegesebb ismeretek rövid összefoglalása:

I. Étkezési illetmény.

A zsold élvezetében álló legénységi állományú egyéneknek étkezési illetményre van igényük, mely elvileg természetben — közétkezés formájában — kerül kiszolgáltatásra.

A reggeli, ebéd és vacsorából álló közétkezés előállításához szükséges élelmiszerek beszerzésére a közétkezőpénz szolgál.

Az éleleladagváltság kiméretét a H. M. állapítja meg havonta a mindenkor piaci, hatósági árszabályozási helyzetnek megfelelően, a szabályzatban meghatározott étkezési illetmény alapján.

Az éleleladagváltság megállapítása szempontjából 1 fő étkezési napi illetménye (3500° kalória):

kenyér	500 g	szárastészta	125 g
kávékonzerv	27 g	konyhasó	20 g
hús	150 g	rántásliszt	20 g
szalonna	20 g	fűszer	2 g
gyümölcsiz	20 g	zsír	30 g
tojás	1/2 db	leveszöldség (friss)	20 g
zöldböszelék	150 g	hagyma (friss)	20 g
szárazhüvelyesek	150 g	ecet	0.5 cl
burgonya	300 g	cukor	5 g

A felsorolt élelmiszerek költségkihatása a jelenlegi piaci árak, hatósági árak szerint 5.— Ft. A közétkezőpénz tehát ezidőszertint 5.— Ft (az I. ker. területén — magasabb árindex miatt — 5.10 Ft).

Az ételmezési illetményt alkotó cikkek zömét az ételmező intézetek szolgáltatják ki olyan egységáruk alapján, amelyenek figyelembevételével az élelemadagváltásot megállapították.

Természetbeni ételmi illetményként a tömegételmezésnél leggyakrabban fogyasztott ételmiszerek szerepelnek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezeket a cikkeket minden nap rendszeresen fel kell főzteni, illetve ki kell szolgáltatni. Ha ez így volna, akkor korszerű csapatételmezés helyett egyoldalú, az élettani szükségleteket ki nem elégítő sablonos étkeztetés történne.

Az illetményes élelemadagváltás költségkeretén belül tetszésszerű mennyiségű, minőségű és fajtájú étkezés szolgáltatható ki. Követelmény: tápláló, jó, egészséges, változatos, bőséges és ízletes étkezés.

A kötöttforgalmú cikkek mennyiségében (már csak a finomliszt) még korlátozás van; a kiszolgáltatható napi ki-
szabatot a mindenkor H. M. rendeletek határozzák meg.

II. Ételmezési alapilletményen felüli pótlékok.

1. Az előző fejezet szerinti — 3500 kalóriának megfelelő — ételmezési illetmény az ú. n. honvéd élelemadag. A honvéd élelemadag általában a normál (heti 48 óránál nem több) igénybevételnek kitett honvédszemélyek részére illetményes.

2. Fokozottabb testi és szellemi igénybevétel esetén az igényjogosult honvédek részére felemelt honvéd élelemadagot lehet kiszolgáltatni. Ez 10 dkg kenyértöbblét jelent, vagyis pl. az ór- és ügyeleti szolgálatot ellátók 500 g kenyér helyett 600 g kenyeret kapnak (élm. illetmény 3750 kalória). Az igényjogosultságot a számadótest pk. saját hatáskörben állapítja meg a szabályzatban lefektetett irányelvek alapján.

3. Átmeneti ételmezési pótlék azon csapat sorlegénysége részére illetményes, akik a kiképzésben, mint újoncok, vagy mint oktatók vesznek részt és naponként legalább 5 órán át összefüggően a terepen, vagy a körletben foglalkoznak.

Ennek kimérete fejenként és naponta 1.30 Ft.

A kenyérelletmény már 700 g.

Az átmeneti ételmezési pótlékban részesülők ételmezési illetménye összesen 4360 kalória.

4. Kis egységek részére a H. M. — indokolt esetekben — ételmezési pótlékot engedélyez. Engedélyező rendelet nélkül pótlék nem számítható fel.

5. Egyéb pótlékok kiméretét is külön H. M. rendeletek szabályozzák.

III. Közétkezési gazdálkodás, étlaptervezés.

A közétkezési gazdálkodás feladata, hogy az ételmezési illetményt a legénység mind mennyiségileg, mind minőségileg feljavítva és minél táplálóbb alakban kapja. A gazdálkodás alapja az 1 főre eső közétkezőpénz (lásd I. fejezet). Helyes akkor a gazdálkodás, ha a megállapított költségkereten belül még jobb, illetményen felüli ételmezés kerül kiszolgáltatásra.

A helyes és okszerű gazdálkodás alapelveit a vonatkozó szakutasítás határozza meg (Gkig. Segédlet, II. Rész).

A csapatételmezés tervszerűsége és szakszerűsége első sorban az Étrend és Étlap helyes összeállításában nyilvánul meg.

Az Étrend-et a közétkezési bizottság — a biztosítás tárgyát képező ételmiszerszükséglet megállapítása előtt — az időnyek és a táplálkozás élettani követelményeknek megfelelően, a legénység kívánalmainak lehető figyelembevételével és az orvos szakvéleményének meghallgatása mellett állítja össze. Ez tehát azt tartalmazza, hogy a következő hónapban milyen étkezésekre, milyen ételeket akarunk főzni. Az ételmező tiszt ennek az étrendnek az alapján, de a mindenkori piaci helyzethez rugalmasan alkalmazkodva, állítja össze a heti Étlap-ot.

Az Étrend évszakok szerint más és más jellegű legyen. Nem engedhető meg pl. a nyári időszakban a szárazhüvelyesek fogyasztása, amikor vitamindús zöldfőzelékek olcsó áron beszerezhetők.

Különös gondot kell fordítani a téli, valamint a koratavaszi étrendek és étlapok összeállítására (C vitaminhiány).

Az étlaptervezeteket táplálkozástani szempontból a csapat-orvossal kell megbeszélni.

A heti étlapon belül az ételek lehetőleg ne ismétlődjenek, mert az egyhangú táplálkozás előbb-utóbb megúnásra, étvágytalanságra vezet.

A változatos étkezésnek elérése végett igen fontos a pótszerzés kérdése. A pótszerzés a rendszeresített ételmiszereknek más cikkekkel való helyettesítése a rendelkezésre álló költségkereten belül (pl. szárazbab helyett zöldborsó, burgonya helyett rizs, tojás helyett sajt, gyümölcsíz helyett friss gyümölcs, kávékonzerv helyett tej, stb).

Helyes és leleményes pótszerzés az étkezéseket változatosá, ízletessé teszi.

Célszerű lenne helyőrségenként, kerületenként étlap-tervezési versenyekeket kezdeményezni, hogy ezzel is emelhető legyen

az élelmezés színvonala. A súly természetesen a táplálkozástani kiértékelésen, a költségkihatáson és a kivitelezhetőségen van.

Cél néphadseregünk korszerű élelmezésének fejlesztése, az élelmezési színvonal növelése.

A közétkezés felügyeleténél, ellenőrzésénél nélkülözhetetlen tudnivalókat a vonatkozó szakutasítások tartalmazzák (Gkig. segédlet II. Rész, mély a G—2., G—7. és G—10. utasítások határozványait foglalja össze). Ezeket az ismereteket kívánatos fokozatosan elsajátítani.

Néphadseregünket a dolgozó nép lelkes munkája, áldozatkészsége tartja fenn. Az élelmezésre fordítható költségkeret nem szűkreszabott, de nem is túlméretezett. Helyes gazdálkodással, takarékos felhasználással és kellő ellenőrzéssel a jelenlegi kifogástalan élelmezés eredményeit csak fokozni lehet.

A lelkiismeretes élelmezéssel, döntően hozzájárulunk a kiképzés sikeréhez, fokozzuk a fizikai erőnlétet és a harcértéket. Így néphadseregünk mégjobban meg fog felelni nagy vezérünk és tanítónk kijelentésének: „Nem rés, hanem bástya vagyunk a béke frontján.”

Szalay János százados.

A BCG tüdővédőoltásokról

A fertőző betegségeket nem lehet úgy legyőzni, hogyha csak a már betegeket gyógyítják, mert így a ragály továbbterjedését nem lehet megállítani. Ezért a kutatók más módot kerestek a cél elérésére.

A fertőző betegségek továbbterjedésének megakadályozása két módon történhetik. Az egyik eljárás az, ha a betegségek kórokozóját támadjuk és semmisítjük meg. A másik mód az, ha az egészséges embert hozzuk olyan állapotba, amely megakadályozza, hogy a beléje jutott kórokozók megbetegítsék.

A BCG-oltások hatása a második eljáráson alapszik.

Ha a tuberkulózis ellen akarjuk az ember szervezetét megfelelő módon védeni, akkor a szervezetbe olyan tuberkulózis bacillusokat kell bevinnünk, amely a szervezetre nem veszélyes, de viszont a szervezetben olyan védőanyagokat termel, amely a tuberkulózis fertőzéssel szemben az emberi szervezetet ellenállóvá teszi.

Hosszú évekre nyúló kísérletezések után két francia tudós, Calmettenek és Guérinnék sikerült a veszedelmes tuberkulózis bacillusokat szarvasmarhaepéből készített táptalajon való tenyésztés útján arra kényszeríteni, hogy az emberre nézve veszélyes voltukat elveszítsék. Az így kitenyésztett bacillusok az emberbe beoltva ugyanolyan védőanyagok termelését váltják ki, mintha tuberkulotikus fertőzésen esett volna át, anélkül, hogy a szervezetet említésre méltóan megbetegítenék.

Ezzel az oltóanyaggal egyre több és több embert oltanak be. A BCG neve (Bacille Billée Calmette-Guérin) az egész világon fogalomná vált.

A szervezetbe került tuberkulózis bacillus hosszú évekig, egész életen át életben marad. Ha az ilyen, tuberkulózissal már fertőzött szervezetet oltanánk be védőoltással, akkor a védőoltás a szervezetben esetleg a már megnyugodott tuberkulózissal fertőzött göcöket fellobbanthatná, így az emberre nézve veszélyes lehet. Nehogy tuberkulózissal már fertőzött embert BCG-

védőoltásban részesítsük, meg kell tudnunk azt, hogy fertőzött-e már tuberkulózissal az illető vagy sem.

Ezért a védőoltás megadása előtt az oltásra kerülőknél először úgynevezett próbaoltást adunk. Erre a célra a Koch által feltalált tuberkulin szolgál, amelynek hatóanyaga a tuberkulózis kórokozójának anyagcseretermékei és mérgei. Ha ezt az anyagot bevisszük egy már megfertőzött szervezetbe, akkor a bőrbe fecskendezés helyén egy-két nap múlva pirosodást, bőrgyulladást látunk kis területen. Az ilyen egyént BCG-védőoltásban nem szabad részesítenünk.

Ha a bőrön nem mutatkozik semmiféle elváltozás, akkor a biztonság kedvéért az oltandó egyénbe három-négy nap múlva még egy erősebb adagot fecskendeznek be és újból várnak három-négy napig.

Ha a bőrön ekkor sem jelentkezik pirosodás, viszketés, égető érzés, akkor a védőoltást meg lehet adni. Ha pirosodás, viszketés, égető érzés jelentkezik, akkor azokat, akiknél ez fellép, mint oltásra alkalmatlanokat elbocsátják.

A tuberkulózis évről-évre nagy emberáldozatokat követel, különösen gyermekeinket, fiataljainkat, a legjobb, legerősebb korban levőket támadja meg. A BCG-védőoltásoknak tehát óriási jelentősége van. De jelentős a BCG-védőoltás nemzetgazdasági szempontból is, mert tuberkulotikus megbetegedések révén az országban legalább 3 millió munkanap vesz el.

Az oltásokat magyar orvosok végzik, az oltóanyagot, a hozzávaló orvosi felszerelést a Tuberkulózis Elleni Nemzetközi Mozgalomtól kaptuk.

Fontos, hogy a BCG-védőoltásokban mindenki részesüljön, a fertőzöttek pedig kiknek betegsége a próbaoltásoknál derül ki, idejekorán a tüdőbeteg gondozó intézetek által kivizsgálásra, szükség esetén pedig kórházi ápolásba kerüljenek.

A BCG-védőoltások ismerete még nem terjedt el eléggé. Honvédségünk ma már a nép iskolája, ahol népünk érdekében a BCG-védőoltásokat is ismertetni kell. Lebegjen mindig a szemünk előtt, hogy *legjobb érték az ember!*

Dr. Bajmóczy István, orvos-alezredes.

Tudnivalók a lóvizsgáról

Honvédségünk lóállománya nehezen pótolható és jelentékeny anyagi értéket képvisel. Lovaink szolgálatképességének megőrzése tehát a lovas és hajtó bajtársaknak, az anyagi szolgálat illetékes szakközegeinek, valamint a parancsnokoknak elsőrendű kötelessége.

Lóval rendelkező alosztályoknál általában minden hét csütörtökén lópihenő napot kell tartani. Kivételesen, indokolt esetben a lópihenő nap a hét más napján is megtartható. Az alosztályparancsnok a lóvizsgát a „Napirend”-ben megállapított időben ezen a napon tartja meg. Az alakulatnál az állategészségügyi szolgálatot ellátó csapatállatorvos kéthetenként a lóvizsgán megjelenni tartozik.

Az ellenőrző közegek (parancsnok, csapatállatorvos) a lóvizsgán a lóállományt az alábbi szempontok figyelembevételével vizsgálják át:

- a) erő- és tápláltsági állapot (kondíció),
- b) egészségi állapot,
- c) ápolás,
- d) patkolás, pataápolás,
- e) takarmányozás,
- f) a lóállomány tartásával és használatával összefüggő egyéb körülmények.

Vegyük sorra az egyes tényezőket:

a) *Erő és tápláltsági állapot.* A katonalónak a végzett munkával és takarmányértékesítőképeségével arányban álló takarmányozás következtében jó erő és tápláltsági állapotban, ú. n. munkakondícióban kell lennie. A takarmányértékesítő-képesség egyedi tulajdonság lévén, lovainkat egyedileg kell takarmányozni. Az egyedi takarmányozás feltétele: ismernünk kell lovaink takarmányértékesítőképeségét. Az egyedi takarmányozást (napi takarmányadagot) a kondíció, munkateljesítmény és takarmányértékesítőképeség alapján, a csapatállat-

orvos vélményének figyelembevételével a parancsnok határozza meg. Az alosztályparancsnok minden istállóparancsnok részére „Takarmányozási előjegyzés”-t ad ki, melyben az etetendő napi takarmánymennyiség lovanként van feltüntetve. Gyakorlatilag: az előírt össztakarmánymennyiség keretén belül ugyanolyan munka végzése esetén a jó takarmányértékesítő ló kevesebb, a rossz takarmányértékesítő, feljavításra szoruló ló több takarmányt kap. Ha valamely ló kondíciója közepes munka és kielégítő takarmányozás mellett romlik, a csapatállatorvosnak kell megállapítania, hogy mi az oka a kondíció romlásának (belső betegség, fogrendellenesség, belső élősködők, stb.).

A „Takarmányozási előjegyzés” minden lóvizsgánál kéznél legyen, hogy abban a parancsnok a szükséghez képest változtatásokat eszközölhessen.

A gondos parancsnok az egyedi és a munkateljesítmény szerinti takarmányozással kisebb mérvű igénybevétel esetén megtakarítást érhet el, melyből erősebb igénybevétel, szőrváltás, stb. esetén lovait erőteljesebben takarmányozhatja.

b) Az *egészségi állapot* ellenőrzése állategészségügyi szakfeladat. Elsősorban a fertőzőbetegségek korai felismerésére kell törekedni, azonban nem kevésbé fontos minden külső és belső betegség megállapítása. E közlemény keretében nem lehet felsorolni mindazt, ami a ló egészségi állapotának megítélésére vonatkozik. Döntő szempont: a lóval foglalkozó bajtársaknak (vonatkozik ez parancsnokra és alárendeltre egyaránt) az állategészségügyi kiképzés oly fokát kell nyújtani, hogy minden, a normális egészségi állapottól való eltérést időben, de elsősorban a lóvizsgánál észrevegyenek és azt az állategészségügyi szolgálat szakközegeinek jelentsék, illetve velük közölgék.

c) *Ápolás*. Az elhanyagolt, rosszul ápolat ló kondíciója rendszerint nem kielégítő. Innen a régi közmondás: „A jó ápolás fél abrak.” Amennyire nem szabad az ápolást túlzásba vinni, annyira fontos, hogy a lóval foglalkozók ismerjék a helyes lóápolás lényegbeli jelentőségét. A helyes ápolás elősegíti a bőrlélegzést, eltávolítja a különféle bőrbetegségek előidézőjeként ható izzadságot, szennyet, bőrelősködőket, stb.

A jólápoltság, a hosszú szőrök tisztántartása és az előírt módon való ápolása különös csint, tetszetőséget kölcsönöz a katonalónak.

A csüdhajlások ápolása esős, sáros időben különösen fontos, mert ennek elhanyagolása nehezen gyógyuló bőrgyulladás, ú. n. csüdsömör keletkezésére vezet.

Ha a loápolás naponta rendszeresen és alaposan történik, nincs szükség a csütörtöki túlzott ápolásra. Amit azonban az ápolás terén egész héten elmulasztanak, nehéz csütörtökön helyrehozni.

d) *Patkolás, pataápolás.* Lovaink patkolását 6—8 hetenként kell megújítani. A patkolás állapotának ellenőrzése a lóvizsgán álló lovon, szükség esetén a végtagok egyenkénti fel-emelésével és a ló mozgása közben történik. Számos rendellenesség megállapítására adódik ilyenkor alkalom. Leggyakoribbak: annak megállapítása, hogy a ló átpatkolásra szorul, patkóhiány, a patkók meglazulása, patkósarokhiány, patkótörés, szegcsonkok kiállása, stb.

A legsürgősebb rendellenességeket a patkolószaki személynét még a lópihenő napon hozza rendbe.

A szakszerű pataápolás célja a paták rugalmasságának fenntartása és egyes patabetegségek, pataelváltozások megelőzése. A lóvizsgán ebből a szempontból vizsgáljuk meg a patákat és az észlelt rendellenességekkel kapcsolatban mutassunk rá a helytelen pataápolás következményeire (szűkült paták, nyírothadás, stb.).

e) *Takarmányozás.* Utalunk az erő és tápláltsági állapot fejezeténél elmondottakra. A csapatállatorvos vizsgálja meg a takarmányok minőségét, tárolási módját, a takarmányozás helyes és célszerű kivételét, győződjék meg arról, hogy a lóállomány erő és tápláltsági állapota megfelel-e a takarmányozásnak és a végzett munkának. Ha valahol hibát találna, a parancsnokkal egyetértőleg keressék a baj okát és azt szüntessék meg. Fontos a takarmányok helyes mennyiségi adagolása. Ebből a célból megfelelő zabadagoló edényzetet kell használni, melynek pontos ürtartalmát és a vele adagolható zab súlyát ismerjük.

f) *Egyéb körülmények.* Nehéz volna minden mellékkörülményt felsorolni, melyeket a lóállomány helyes tartása és használata szempontjából figyelemre kell méltatni. Azért közülük csak néhány jellegzetes példát ragadunk ki:

1. *Istállórend.* Célja nem önkényeskedés. A katonai rend és fegyelem egyik tényezője és a hygiene követelménye. Lovaink csak jól almozott, tiszta, jól szellőztetett, lehetőleg légmentes istállóban pihenhetik ki a szolgálat fáradalmait, tehát istállórendet már ebből a szempontból is követelnünk kell.

2. *A lóval való bánásmód.* Szeretet és gondoskodás jellemezze a lóval való bánásmódot. A gyakorlott szem a rossz bánásmód jeleit könnyen észreveszi (ütlegetés, a ló fél ápolójától, stb.).

3. *Nyergék, szerszámok ellenőrzése.* A lóvizsgánál talált és a helytelen nyergelésből és szerszámozásból eredő elváltozások megállapításával nem szabad megelégedni, hanem kutatni és megszüntetni kell az okokat, melyek azokat előidézték.

4. *Az istállóügyeleti szolgálat és általában az ellenőrzés helyes vagy helytelen végrehajtása.* Gyakori sérülések, rugások arra utálnak, hogy az istállóügyeleti szolgálat nem jól működik, gyakori kólikás megbetegedésekből arra lehet következtetni, hogy az ellenőrzés az etetések alkalmával gondatlan.

5. *Beteg lovak ápolása.* Nem szorul bővebb bizonyításra, hogy mennyire fontos a beteg lovak szakszerű, gondos ápolása. Legcélszerűbb, ha minden istállóban feketére festett táblára krétával felírjuk a beteg ló nevét és gyógykezelési módját, ennek alapján a gyógykezelés vérehajtható és ellenőrizhető. A lóvizsgánál a csapatállatorvos minden esetben mutasson rá a beteg lovak helyes ápolására és az esetleges hiányosságokra. A mulasztót felelősségre kell vonni.

A csapatállatorvos a lóvizsgán szerzett észrevételeit és a talált rendellenességeket a gyengélkedő és beteg állatok „Nyilvántartási könyv”-ébe bevezeti. Bejegyzéseit az alosztályparancsnok láttamozza, a bejegyzett rendellenességeket és hibákat szüntesse meg.

A csapat (zászlóalj, osztály, ezred) parancsnokok helyesen járnak el, ha időnként az alosztályok lóvizsgáin személyesen megjelennek, továbbá, ha időnként zászlóalj-, osztály-, ezredparancsnoki lószemlét tartanak. A csapatállatorvos szolgálati kötelessége parancsnokát, de az utalt alakulat magasabb parancsnokát is tájékoztatni a lóvizsgák eredményéről és a loállomány állapotáról. Ezen jelentések és javaslatok alapján tehetők meg a szükséges intézkedések.

Láthatjuk, hogy a lóvizsga az alosztályok életében jelentős esemény és azt az értékes loállomány szolgálatképességének megőrzése, teljesítőképességének fenntartása és fokozása érdekében kellő komolysággal, ügybuzgalommal és szükség esetén eréllyel kell végrehajtani.

Dr. Ágoston Béla ó. alezredes.

Fegyveranyakönyvi lapok és lövegeknyvek vezetése

A) Bevezetés.

A G-54. Ut. az anyaggazdálkodással kapcsolatos teendőket s így az anyagok leltári nyilvántartását is szabályozza.

A leltár a készletnek mennyiségi nyilvántartására szolgál, tehát azt mutatja, hogy az anyagszámadótestnél hány darab, pár, készlet, stb.-nek kell lenni az ott nyilvántartott cikkekből.

A fegyvereket és lövegeket ezenkívül gyártási (anyagkönyvi) számaik szerint is nyilván kell tartani.

A fegyverzetnél (pi., gpi., pu., gsz., gp., kpu. és vil. pi.) a számszerű nyilvántartásra a „Fegyveranyakönyv”, aknavetőknél és lövegeknél a „Lövegeknyv” van rendszeresítve.

A fegyveranyakönyv vezetésének az a célja, hogy abból a fegyver újbóli belövése vált szükségessé (pl. csőcsere). góstitást kapjunk és megállapíthassuk, hogy a fegyver kinek és mennyi ideig volt használatra kiadva.

A fegyveranyakönyvbe be kell vezetni:

a) Mindazokat a változásokat (javításokat), melyek miatt a fegyver újbóli belövése vált szükségessé (pl. csőcsere).

b) Azokat a rongálódásokat, melyek a fegyver használhatóságát nem befolyásolják és azokat egyelőre nem kell kijavítani, csak a rongáltság meglétét tartjuk nyilván. (Pl. „Tusnyakon hajszálvékony repedések észlelhetők” vagy „Csőben a torkolattól 5 cm-re vakrozsdafolt.”)

c) Ki részére adatott ki használatra a fegyver.

A fegyveranyakönyv vezetését az F-20. Utasítás szabályozza, mely régi, még az 1800-as évekből származó utasítás, s így az abban foglaltakból a fegyveranyakönyv vezetésével kapcsolatban csak a már fent ismertetett a), b) és c) pont alattiak helytállóak, míg a fegyveranyakönyv összeállítása s abban a fegyverek felsorolásának módja ma már nem alkalmazhatók, elavultak.

A csapatok az utasítás elavult részeit központi intézkedés hiányában a gyakorlatban igyekeztek különféle egyéni elgondolások alapján pótolni. Ennek következményei, hogy az alakulatoknál a fegyveranyagönyvek vezetése rendszertelen és alakulatként változó.

Vannak olyan alakulatok, melyek aszerint vezetik a fegyveranyagönyvet, ahány fegyvermesterük van, kiindulva abból, hogy azt az F—20. Ut. szerint a fegyvermesternek kell vezetnie. Egyesek alosztályonként vezetik, mások vezetnek egy bekötött fegyveranyagönyvet, mint „Törzskönyv”-et s azonkívül „Fegyveranyagönyvi lap„-okat is vezetnek, melyeket annál az alosztálynál őriznek, ahol a fegyver van. Olyan alakulatok is vannak, melyek a „Törzskönyv“ és „Fegyveranyagönyvi lap„-ok mellett még egy „Házi fegyveranyagönyvet” is vezetnek. Ezt azzal indokolják, hogy a másik kettőbe csak a fegyvermester írhat bejegyzéseket, azok a hivatalos példányok, de nekik is szükségük van bejegyzésekre, pl. ki részére van kiadva a puska, és ezért kénytelenek házipéldányt is vezetni.

Igy a fegyverről három anyagönyvi lapot is vezetnek, természetesen ezek más-más adatokat tartalmaznak.

Olyan alakulatok is találhatók, melyek csak a puskáról vezetnek fegyveranyagönyvet, a többi fegyverzetről nem, — mondván, hogy az F—20. Utasítás a többi fegyverekre nem írja elő a fegyveranyagönyv vezetését. Ez természetes is, mert az F—20. Utasítás kiadásakor gpi. és egyéb fegyverek még nem voltak.

Helyenként a fegyveranyagönyvben a korábbi bejegyzéseket áthúzással törlik s csak az utolsó beírást tartják érvényesnek. Ez helytelen, mert az újabb bejegyzéssel nem tettük meg nem törtéنتté az előbbiket, azok továbbra is érvényesek a beírás idejére vonatkozóan. Pl. azt a tényt, hogy a fegyver „1949. III. 6-án használatra kiadva Gulyás Miklós honvéd”-nek, nem tettük meg nem törtéنتté azzal, hogy a fegyver raktárba helyezése folytán az anyagönyvi lapba azt jegyeztük be: „1949. IX. 20. Raktárba helyeztetett”.

Olyan alakulatok is találhatók, ahol fegyveranyagönyvet nem vezetnek.

Vannak alakulatok, ahol már kötetekre menő megszűnt fegyveranyagönyvek vannak használaton kívül helyezve anélkül, hogy azok megteltek volna, csak azért, mert az abban nyilvántartva volt fegyverek már átadottak s így a róluk felfektetett anyagönyvek használhatatlanná váltak.

Egyes alakulatoknál a meglevő fegyveranyagönyvekben

is sok az áthúzott lap, mert az ott nyilvántartott fegyverekből az anyakönyv felfektetése óta már más alakulatoknak adtak át. Emiatt a fegyveranyakönyv nehezen áttekinthetővé vált, melyen úgy igyekeztek segíteni, hogy az anyakönyv mellett még egy külön kimutatást is vezetnek az anyakönyvben nyilvántartott fegyverekről.

Ezek a rendszertelenségek az átdolgozás alatt lévő, vagy teljesen újonnan készülő korszerű szabályzataink kiadásával megváltoznak. Szükséges azonban, hogy a fegyveranyakönyvek vezetése addig is szabályozást nyerjen.

A leírtakból megállapítható, hogy a bent felsorolt nyilvántartások vezetése a fegyvermesterek idejét feleslegesen lekötik s őket tulajdonképeni hivatásuktól elvonják. Ezenkívül a rendszertelen, egyéni elgondolások szerinti különféle nyilvántartási mód az ellenőrzést és áttekintést megnehezíti, sok esetben lehetlenné teszi:

Ma, amikor a 3 és 5 éves terveink sikeres elvégzése miatt minden munkaterületen újítások, észszerűsítések, racionalizálások folynak, melyek igen szép és jelentős anyagi eredményekkel járnak, nekünk, kiknek munkája a honvédség fejlesztését szolgálja, ezeket az új módszereket szintén át kell vennünk s a mi munkaterületünkön azokat eredményesen érvényesítenünk kell.

Ebből az elgondolásból kiindulva a szabályzatban előírtak és a gyakorlatban kialakult eljárás, valamint saját gyakorlati tapasztalataim alapján a fegyverzet számszerinti nyilvántartására az alábbi elgondolásaimat ismertetem:

B) Fegyverzet- és löveganyag számszerinti nyilvántartása.

1. A fegyverzeti- és löveganyagot a leltári nyilvántartáson kívül gyártási számuk szerint is nyilván kell tartani. A lőfegyverek nyilvántartására az alosztályoknál a „Fegyveranyakönyvi lap”-ok (1. sz. melléklet), az aknavetők és lövegek nyilvántartására a „Lövegkönyv”-ek szolgálnak. Ezeket az alosztályok vezetik. Az anyagszámadótestek a „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” című előjegyzésben vezetik nyilvántartásukat.

2. Nyilvántartást (anyakönyvi) számok.

A fegyvereknél az alábbi helyeken lévő számokat használjuk „anyakönyvi számok”-nak:

a) Pisztolyoknál: a tok baloldalán lévő számot. Ugyanitt van a gyártási év száma is, tehát vigyázni kell, nehogy a gyártási évszámot vegyük anyakönyvi számnak.

b) Puskánál: A 48 M. és 35 M. (vagy 31 és 31 A. M.) puskánál, valamint a 43 M. magyar Mauser-puskánál a tusaborítólemezen lévő szám, míg az idegen Mauser-puskánál a tok baloldalán lévő szám az anyakönyvi szám.

c) Géppisztolyoknál: 48 M. gpi-nál a tokfark száma az anyakönyvi szám.

d) Golyószóróknál: a tusatartón lévő számot használjuk anyakönyvi számnak.

e) Géppuskáknál: a 48 M. gp-nál a tokfedélen lévő számot, a 7/31 M. gp-nál a tok bál hátsó részén lévő számot, míg a 42 M. német kgp-nál a tok baloldalán lévő számot használjuk anyakönyvi számnak.

Előfordul, hogy a fegyverek egyes részein még más számok is vannak, mint a fentemlített anyakönyvi számok. Ezeket a számokat nem vesszük figyelembe.

Puskánál az anyakönyvi lapra rá kell írni a szuronyok számait is, mivel a hozzátartozó szuronyok nincsenek a puskához számozva.

Aknavetőknél és lövegeknél a cső- és talpszámot használjuk anyakönyvi számnak. Ezeket tehát a cső- és talpszámok szerint kell nyilvántartani.

A fegyvereknél és lövegeknél a felsorolt számokat „Anyakönyvi szám”-oknak hívjuk.

3. Fegyveranyagönyvi lapok vezetésének módja.

a) A fegyveranyagönyvi lapokat minden egyes fegyverről külön-külön fektetjük fel. Ezeket összefűzni, bekötni nem szabad. Elkallódásuk elkerülése miatt a 4./c. pontban elírtak szerint csoportosított anyakönyvi lapokat egy „Fegyveranyagönyvi lapok” felírást íratgyűjtőben tartjuk.

b) Minden aknavetőről és lövegről külön lövegekönyvet fektessünk fel. Ezeket egy „Lövegekönyvek” felíratú gyűjtőben összekötve tartjuk.

c) A fegyveranyagönyvi lapok és lövegekönyvek annál az alosztálynál legyenek, melynek ellennyugta könyvében a nyilvántartott fegyverek fel vannak véve, tehát amelyik alosztály azokat az anyagszámadónak nyugtázza.

A „Fegyveranyagönyvi lap” a „Lövegekönyv” és a „Szám szerinti nyilvántartás a fegyverekről és lövegekről” című előjegyzés *okmányok*.

Okmány jellegüket a gh. főnök hitelesítése adja meg.

A fegyveranyagönyvi lapokat használatbavételekor a gh. főnök a jobb felső szélén „Hitelességét igazolom. Felfektetve 19. . . . év hó -én” záradékkal, aláírásával és körbélyegzővel, a „Lövegkönyv”-et és a „Számszerinti nyilvántartás a fegyverekről és lövegekről” című előjegyzést pedig a G.—19. Ut. szerint az előjegyzésekre előírt módon hitelesíti.

Igy elkerülhető lesz, hogy az alosztályok vagy bárki, fegyverek elcserélése esetén, vagy más okból tetszésük szerint fegyveranyagönyvi lapokat fektessenek fel.

4. Számszerinti nyilvántartás vezetése az anyagszamadótestnél.

a) Az anyagszamadótestek a fegyverekről és lövegekről „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” című nyilvántartást vezessenek. Ezt a 2. sz. mellékletben megadott minta szerint az alábbiak szerint kell vezetni:

b) Az előjegyzést be kell kötni, vagy össze kell fűzni és hitelesíttetni.

c) Ebben a nyilvántartásban az egyes fegyverfajtákat (48 M. pi., 48 M. gpi., stb.) együtt tartjuk nyilván. Ezen csoportosításon belül az anyagönyvi számok utolsó (végződő) számjegyei szerint csoportosítsuk „0”-tól „9”-sorszámig, azaz külön csoportosítsuk a „0”-val, „1”-el, „2”-vel stb., végződő számokig az egyes számokat.

d) A számcsoportok között hagyjunk annyi üres rovatot, amennyit a később bekövetkező változások miatt szükségesnek tartunk. Pl. egy löv. zlj.-nál a 48 M. puskánál az egyes számcsoportok után 30—30 üres rovatot hagyjunk. Pisztolyoknál, géppisztolyoknál stb., megfelelően kevesebbet, mivel azokból kevesebbet kell nyilvántartanunk. Így a későbbi változásoknál a készletbe kerülő fegyverek bejegyzésére elegendő helyünk marad és nem kell változásokról új nyilvántartást felfektetnünk.

A nyilvántartás 1. függőleges rovatába a fegyver (löveg) számát tintával, míg a 2. függőleges rovatba a fegyver (löveg) holtilétét fekete (grafit) írónnal írjuk be, melyet változásnál törölünk és az új adatot beírjuk.

A nyilvántartás pontos vezetésével könnyen áttekinthető nyilvántartás áll rendelkezésünkre és a fegyveranyagönyvi lapo-

kon kívül még egy bekötött s nehezen áttekinthető fegyveranyakönyv vezetése feleslegessé válik.

Ezt a nyilvántartást a fegyvermester vezeti.

5. *Ki vezeti a fegyveranyakönyvi lapokat és lövegekönyveket.*

A fegyveranyakönyvi lapokat első ízben a fegyverszertártól átvett fegyverekről az anyagszámadótest fegyvermestere fekteti fel. Az első rovatba bejegyzi: „Átvéve a honv. fegyverszertártól a H. M. sz. rendre“. A második rovatba beírja „Kiadva a szd. részére”.

Az alosztály szolgálatvezetője a továbbiakban bejegyzi: Pl. „Szabó Pál honv.-nek használatra kiadva“, vagy „raktárba helyezve“, aszerint, hogy mi történt a fegyverrel. A következő változásokat aszerint, hogy a változás kit érint, a fegyvermester, vagy a szolgálatvezető jegyzi be. Pl.: Szabó Pál honv. leszerelésekor a szolgálatvezető beírja: „Raktárba helyezve”. Ha a változás a fegyvermesterrel kapcsolatos, a fegyvermester beírja: „Elveszett célgömb pótolya, belövés után használatra visszaadva”, vagy „Negyedévi fegyvervizsgán a csőben a torkollattól 5 cm-re vakrozsdafolt“, vagy „Évi fegyvervizsgán tusanyakon hajszálvékony repedés, fegyver használható.,,

Indokolatlan tehát azon a címen, hogy az anyakönyvi lapba csak a fegyvermester írhat bejegyzéseket, az alosztálynál még külön „Házi fegyveranyakönyv”-et vezetni.

6. *Központi üzembe való javításbaadásnál eljárás.*

Fegyvereknek (lövegeknek) központi üzembe való adásánál ezek anyakönyvi lapjait (lövegekönyveit) is be kell szállítani. Ilyenkor a fegyvermester bejegyzi:

„Javítás végett a fegyverszertárba beszállítva.” A fegyverszertár a végzett javítást bejegyzi: pl. „Csőcsere, a fegyver belövés után visszaadva” és az anyakönyvi lapot a fegyverrel együtt visszaküldi az alakulatnak.

7. *Eljárás fegyvereknek (lövegeknek) anyagszámadótestek között történő végleges átadás-átvételnél.*

Ha a fegyvert (löveget) az anyagszámadótest más anyagszámadótestnek adja át, akkor az anyakönyvi lapot (lövegekönyvet) is át kell adni. Ilyen esetben az átadást az átadó alakulat fegyvermestere, az átvételt az átvevő alakulat fegyvermes-

tere bejegyzi. Pl.: „Atadva a tü. ezrednek sz. rend-re, vagy „Átveve a gy. e-től sz. rend-re.”

Az anyakönyvi lapot az átvevő folytatólagosan tovább vezeti.

Az fegyverek végleges átadásakor a „számszerinti nyilvántartás” 1. függőleges rovatába beírt anyakönyvi számot piros írónnal áthúzzuk, s a 2. függőleges rovatba — az ott lévő eddigi bejegyzés törlése után — tintával beírjuk, hogy a fegyvert mely alakulatnak adtuk át.

8. *Anyakönyvi lapok elvesztése esetén eljárás.*

Az anyakönyvi lapok (lövegekönyvek) elvesztése, megsemmisülése esetén az elvesztés körülményeiről jegyzőkönyvet kell felvenni és másik anyakönyvi lapot kell felfektetni.

Az új anyakönyvi lapba első adatként beírjuk, hogy eredeti anyakönyvi lapja elveszett és beírjuk a fegyvernek az új anyakönyvi lap szerinti állapotát is. Pl.: „Eredeti anyakönyvi lapja elveszett, jegyzőkönyv csatolva. Csőben a torkolattól 5 cm-re vakrozsdafolt, hadihasználható.”

Az eredeti anyakönyvi lap elvesztéséről készült jegyzőkönyvet az új anyakönyvi laphoz cérnával hozzáfűzzük, a cérna két végét pecsétjegglyel a jegyzőkönyvhöz ragasztva a gh. főnök körbélyegzővel lássa el, s azzal együtt kezeljük.

9. *Betelt anyakönyvi lapokkal eljárás.*

A használat következtében betelt fegyveranyakönyvi lapokat és lövegekönyveket továbbra is megőrizzük. A betelt fegyveranyakönyvi lapot az újonnan használatba vett anyakönyvi laphoz cérnával hozzáfűzzük, s a cérna két végét pecsétjegglyel le- ragasztva a gh. főnök körbélyegzőjével lebélyegzi, s együtt kezeljük. A régi lövegekönyvet az új mellett őrizzük.

10. *Anyakönyvi lapok, lövegekönyvek kezelése.*

Az anyakönyvi lapokat, lövegekönyveket és a fegyverek számszerinti nyilvántartásáról vezetett előjegyzést, mint okmányokat gondosan kell kezelni, gyűrődéstől, olaj- és zsírfoltoktól óvni kel.

A lövegekönyveket, melyek egyúttal lökönyvek is, csak a lövészetekre vigyük magunkkal.

A bejegyzéseket tisztán, olvashatóan, tintával, illetve fekete (grafit) írónnal végezzük. Az anyakönyvi lapokat és löveg-

könyveket az alosztály irodájában, a számszerinti nyilvántartást az anyagszámadó irodájában elzárva kell tartani.

C) Befejezés.

A leírt eljárással az alakulatok (lövegeiket) pontosan, kevesebb munkával és könnyen áttekinthető módon nyilvántarthatják.

„Fegyveranyakönyvi lap” és „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” minta csatolva.

Sári András százados.

Alakulat fejbélyegzője.
(Anyagszámadótest)

1. számú melléklet.

Hitelességét igazolom.
Felfektetve 1949. július hó 30.

P. H.
gh. főnök.

*)

Fegyveranyakönyvi-lap

.....sz. M. puska, (karabély) kispuska,sz szuronynal,
.....sz. M. íem, pisztoly, géppisztoly, világító pisztoly,
.....sz. M. golyószóró, géppuska.

Kelt		V á l t ó z á s ö k
Év	hó, nap	

*) A nem szükséges szót áthúzással törölni kell.

Számszerinti nyilvántartás a fegyverekről és lövegekről

Igazolom, hogy ezen előjegyzés ----- azaz
----- számozott lapoldalt tartalmaz és
19 ----- év ----- hó ----- én vétetett használatba.
----- 19 ----- év ----- hó ----- n.

(:P.H.):

gh. főnök.

Tudnivalók a vezetéshez

1. A „Számszerinti nyilvántartás a fegyverzetről és lövegekről” c. előjegyzést a szövegrész vezetését a B) fejezet 4. pontja szabályozza.

2. A fegyvereket az ott leírtak és a benti minta szerint csoportosítva vezessük a nyilvántartásban.

3. Az egyes számcsoportok között felvett üres rovatokat tetszés szerint — a fegyverek mennyiségének megfelelően — hagyjuk ki a később beírásra kerülő fegyverek részére. A minta egy lövész zlj. anyagmennyiségének figyelembevételével készült.

4. A nyilvántartás 1. függőleges rovatába a számot tintával, a 2. függőleges rovatba pedig fekete (grafit) írónnal írjuk (kivéve az alábbi pontban felsorolt eseteket), melyet változás esetén törölünk s a helyes adatot jegyezzük be.

5. A 2. vízszintes rovat két részre osztása azért szükséges, hogy a gyakori törlések folytán beálló papírelhasználódás esetén is legyen megfelelő helyünk a változások bejegyzésére.

6. A nyilvántartott fegyver fogyatékbajutásakor (más anyagszámadótestnek való átadás, szökési esetek) az 1. függőleges rovatba beírtakat átlósan színes írónnal áthúzzuk s a 2. függőleges rovatba a fogyatékat tintával beírjuk.

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
13.960	1. szd-nak kiadva	
720	Zlj. törzsnek kiadva	
	és így tovább a „0”-val végződő számú pisztolyok felsorolása s utána kb. 10 rovatot üresen hagyni	
7.941	A II. szak-nak kiadva	
3.871	2. szd-nak kiadva	
9.231	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább az „1”-el végződő számú pisztolyok felsorolása s utána kb. 10 rovatot üresen hagyni	
5.842	Zlj. törzsnek kiadva	
2.172	Átadva az 1. tül. ezrednek H. M. 101. 500./eln. afcsf. — 1949. sz. rend-re	
8.692	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább a „2”-vel végződő számú pisztolyok felsorolása s utána kb. 10 rovatot üresen hagyni	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
19.853	3. szd-nak kiadva	
21.973	1. szd-nak kiadva	
83.743	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább a „3”-al végződő számú pisztolyok felsorolása, majd utána kb. 10 üres rovatot hagyni, így folytatni tovább a „4”	
	„5” „6” stb. számjeggyel végződő pisztolyok számának felsorolását, egészen a „9”-ig	
	és minden szám után még 10—10 üres rovatot hagyni	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
33.720	I. gp. szd-nak kiadva	
49.200	I. gp. szd-nak kiadva	
19.190		
	és így tovább minden „0”-val végződő számú gpi. felsorolása s utána 10 üres rovatot hagyni	
36.211	1. szd-nak kiadva	
17.201	3. szd-nak kiadva	
871	1. szd-nak kiadva	
	és így tovább minden „1”-el végződő géppisztoly felsorolása és utána 10 üres rovatot hagyni.	
	Folytatólagosan a géppisztolyoknál leírt módon felsorolni a többi gpi-okat is	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
63.210	Zlj. törzshek kiadva	
41.370	1. szd-nak kiadva	
96.990	1. szd-nak kiadva	
1.170	3. szd-nak kiadva	
980	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább, az utolsó „0”-val végződő szám után még 30 üres rovatot hagyni	
43.211	1. szd-nak kiadva	
9.341	3. szd-nak kiadva	
8.681	2. szd-nak kiadva	
23.271	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább az utolsó „1”-el végződő szám után 30 üres rovatot hagyni.	

Fegyver vagy lőveg száma	A fegyver vagy lőveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
49.612	3. szd-nak kiadva	
17.472	1. szd-nak kiadva	
23.182	Zlj. törzsnek kiadva	
	és így tovább, az utolsó „3”-es bej. után 30-üres rovatot hagyni, majd a pisztolytól leírtak szerint tov. vezetni.	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3
970	3. szd-nak kiadva	
3.660	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább az utolsó „0”-val végződő szám után 5 üres rovatot hagyni	
43.921	1. szd-nak kiadva	
32.711	2. szd-nak kiadva	
	és így tovább, az utolsó „1”-el végződő szám beírása után még 5 üres rovatot hagyni, — majd a pi-nál írottak szerint tovább vezetni.	

Fegyver vagy löveg száma	A fegyver vagy löveg hol van	Megjegyzés
1	2	3

Káresetek felvételénél eljárás

A kiképzés szerves része a csapatok kihelyezése.

A kihelyezés anyagi áldozattal jár, anyag veszendőbe megy, anyagrongálódás és mezei kár keletkezik. Néhány útmutatást szeretnék adni, hogy a keletkezett károkkal kapcsolatban az érintett személyeknek mi a teendője.

Tudatában vagyok annak, hogy a kiképzés anyagi áldozatot követel, de azzal is, hogy minden forint, amit felhasználunk, dolgozó népünk áldozatos munkájának gyümölcse.

Tehát ezzel a pénzzel és az azon beszerzett anyaggal, mint a dolgozó nép vagyonával kell gazdálkodnunk.

Minden kárt az aki felfedezi, azonnal jelenteni tartozik a raj-, szakasz- és alosztályparancsnoknak. Minden gyakorlat után ellenőrizni kell, hogy nem hiányzik-e valami anyag, ez kötelessége az anyagot használónak, raj- stb. parancsnoknak.

Ha megállapítást nyert, hogy valamely anyag hiányzik, vagy anyagrongálódás keletkezett, akkor azonnal fel kell deríteni az elveszés körülményeit, valamint azt is, hogy ezzel kapcsolatban valakit nem terhel-e mulasztás? A parancsnok kötelessége, hogy az esetleges mulasztót megállapítsa és így a honvédség érdekeit megvédje.

Helytelenül jár el az a parancsnok, aki a vétkes mulasztót menti és ezzel a nép vagyonának gondatlan kezeléséből, esetleg az egyéni haszonszerzésből eredő kár megtérítését megakadályozza.

Letűnt az a világ, amikor egy éjjeli gyakorlat alkalmával az alosztály egész évi veszteségét igyekeztek eltüntetni.

Előfordul, hogy kihelyezésen a keletkezett kárral kapcsolatban a jegyzőkönyvi kihallgatásokat megejteni nem lehet. Ebben az esetben a kár keletkezésének körülményeit az érintett személyek, tanuk neveit a raj- stb. parancsnok naplójában feljegyzi. Így azután a kivizsgálás a lehetőség szerinti legelső alkalommal megejthető lesz.

Az előírt rajvizsgákat a kihelyezéseken is meg kell tartani. A kivizsgálás terjedjen ki arra is, hogy az előírt ellenőrzések megtörténtek-e.

Különösen fontosnak tartom a kihelyezések alkalmával előforduló mezei károkkal kapcsolatos teendők ismertetését, az alábbiak szerint:

1. A gyakorlat, vagy kihelyezés idejét az érintett községi előljárásnak (járási főjegyzőnek) előre be kell jelenteni (ha a titoktartás megengedi).

Erdőben történő sátoztáborozást az illetékes erdőgazdaság N. V.-tal kell előzetesen letárgyalni.

2. Elv, hogy a kiképzési cél szem előtt tartásával minél kisebb kár keletkezzék, a keletkezett kár pedig a gyakorlat, kihelyezés befejeztével közös megegyezés alapján azonnal kifizetést nyerjen.

Fontos a dolgozó parasztság és a honvédség között fennálló jóviszony kimélyítése. Ennek érdekében az alakulatok és a kármegállapító bizottságok magatartása legyen kifogástalan. Ebből merít újabb erőt dolgozó parasztságunk is áldozatvállalásra — néphadseregünkért.

Túlzott követeléseket körültekintéssel, de erélyesen vissza kell utasítani, csökkenteni.

A községi előljárátság útján a lakosság figyelmét fel kell hívni, hogy a gyakorlat befejezése után a keletkezett károkat 48 órán belül a községi előljárásnál jelentésék be.

A községi előljárástól fel kell kérni, hogy a lakosság által bejelentett károkat az 1895. évi XXXIX. tc. 13. §-hoz tartozó 20. melléklet szerinti kimutatással 3 napon belül közölje a gyakorlatot tartó parancsnoksággal (a hivatkozott kimutatást 1. sz. mellékletként csatolom).

A kihelyezésen levő alakulat a kihelyezés befejezése előtt az érdekelt feleket hívja meg a kár megállapítása végett.

A gyakorlat, kihelyezés színhelyét az anyagi közegek addig el ne hagyják, amíg a kárfelvétel meg nem történt, mivel nekik kötelességük a bejelentett károkat személyesen a helyszínen ellenőrizni.

3. A kárkövetelés állhat:

a) A keletkezett kár megtérítéséből.

b) A haszonveszteség megtérítéséből.

A kár összegének megállapítása lehetőleg barátságos megegyezés alapján történjék.

A kár megállapítása történhet:

a) a helyszínen az alakulat által (lehetőleg az érdekelt féllal).

b) A helyszínen az alakulat (a gh. főnök, ha kisebb egységről van szó, a parancsnok, vagy a politikai tiszt) és az érdekeltektől a községi előjáróság közrejöttével (községi előjáróság képviselője, hivatalos becsüsök, DÉFOSz képviselője).

c) Vegyes bizottság által (rendszerint nagyobb károknál).
A vegyes bizottság tagjai:

Polgári hatóság részéről: Járási főjegyző (polgármester),
a kárt szenvedettek,
a pénzügyi hatóság egy közege
az érintett község képviselője,
a felesketett becsüsök (2 fő),
a DÉFOSz kiküldöttje.

Honvédség részéről: a gh. főnök, hadbiztos,
egy csapattiszt (lehetőleg politikai tiszt, kisebb egységeknél az egység parancsnoka, kiképzésnél (sátortábor) célszerű a gh. főnök kirendelése.

Ha a vegyesbizottság sem tud barátságos megegyezést létrehozni, akkor az ügyet I. fokon a közigazgatási hatósághoz és II. fokon a H. M.-hez kell felterjeszteni.

4. *A keletkezett károk kifejezése a gh., vagy kisebb egység parancsnokának feladata.*

A kifizetés végrehajtása:

a) Barátságos megegyezés esetén azonnal az 1. sz. mellékletként csatolt kimutatás felhasználásával a községi előjáróság útján.

b) Ha a kifizetés a közigazgatási hatóság és a H. M. döntése alapján történik, akkor a kár kifizetése ugyancsak, a községi előjáróság útján lesz végrehajtva.

A pénzt mindkét esetben ptp. útján a községi előjáróság csekkszámájára kell átutalni, az átutalással egyidőben az átutalt összegekről a 2. sz. mellékletként csatolt kimutatást 2 példányban kell megküldeni.

A községi előjáróság a pénzt az érdekelteknek kifizeti, az átvétel elismerése végett a kimutatást a féllel aláírattja és annak 1 példányát a kifizetést megerősítő záradékkal, aláírásával, körbélyegzőjével ellátva, két héten belül visszaküldi, mely a kifizetés okmányolására szolgál.

A honvédségi anyagoknál keletkezett károk esetén követhető eljárást külön cikkben fogjuk részletesen ismertetni.

Maár József hbs. őrnagy:

1. sz. melléklet (Káresetek felvételénél eljárás című cikkhez.)

20 melléklet

Község -----

az 1895. évi XXXIX. t. cz. 13. §-ához.

Kimutatás

a csapatgyakorlatok alkalmával 19 ----- évi ----- hó-
fenti községben okozott károkról.

B e j e l e n t é s

P. sz.	Károsult fél		A birtok test (parcella)				A teljes kár és haszonveszteség			
	N e v e	Lákás helye	ház- sz.	ka- tasz- teri száma	föld- osz- tálya	ter- je- del- me.	A félnek vagy a netán megbízott községbeli bizalmi férfiak be- mondása szerint			
1	2	3	4	5	6	7	8			

Kelt:

(A község pecsétje és a
községi elöljárónak aláírása).

M e g t é r í t é s

részletezése és megbecslése		Kifizetendő illetőleg a fizetett összeg		A 10. függőleges rovat alatt foglalt ösz- szeg átvételének nyug- tázása, minden további kártérítési igényről szóló lemondás mellett	
a kár kipuhatólására hivatott közégek által		Pt.	fill.	Forint	fillér
9		10		11	

Kelt

(A község pecsétje és a
községi előljáró aláírása). vagy

(A katonai közégek aláírása).

Kelt

A vegyes bizottság:

Alakulat megnevezése.

2. sz. melléklet:

(Kéresetek felvételénél eljárás című cikkhez.)

Kimutatás.

..... községben mezei (vagy egyéb) kár címén kifizetett összegekről.

F. szám	Név	Lakhely pontos cím	Kifizetett összeg		Megjegyzés Átvétel elismerése, minden további követelésről lemondva.
			Ft	f.	

Kelt.....

A kifizetés megtörténtét igazoljuk.

Kelt.....

.....
gh. főnök (aloszt. p.k.)

községi jegyző

községi bíró

Hozzászólás Marosi g. alezredes bajtárs cikkéhez

Szeretnék én is hozzászólni Marosi László g. alezredes bajtárs „Anyagi Értesítő“-ben írott cikkéhez, amelyben foglalkozik a helyes ügykör elosztásával a gazdasági hivatalokban. Hét éven keresztül gazdasági hivatalba voltam beosztva, mint gazdasági tñts., és végeztem ht. g. tñts-i tanfolyamot. Természetesen nekem is szemembe tűnt Marosi g. alezredes bajtárs cikke, mellyel a szakmához tartozó helyes ügykör elosztásával foglalkozik. Az a helyes ügykör elosztás, melyet az alezredes bajtárs cikkében felsorolt, kevés gazdasági hivatalban volt észlelhető, ami bizony nagyon hátráltatta a gh. ügymenetét. Több gh-ban előfordult, hogy amíg az egyik beosztott túlzásfolt munkát végzett, addig a másik beosztott bajtárs mellette nagyon könnyedén végezte a reá bízott feladatot.

Én a cikkben felsorolt helyes ügykör-elosztást azzal szeretném még kibővíteni, hogy a felsorolt munka-ágazatokat félévenként, vagy legfeljebb évenként automatikusan fel kellene cserélni. Pl. az a bajtárs, aki az élelmezés és állománykezelés és elszámolás munkaágazatában dolgozik, azt következőleg az anyagkezelés és elszámolás munkaágazatában kellene beosztani. Így lehetővé válik az, hogy a beosztott bajtársak részleteiben is elsajátítsák a gazdasági hivatali szolgálat minden ágazatát. Hogy miért fontos ez, egy-két példával szeretném megvilágítani.

Megtörtént már több gh-ban, hogy az egyik munkaágazathoz beosztott g. tñts. bajtárs beteg lett, vagy hosszabb időre szabadságra ment s ügykörét nem adhatta át a másik beosztásban működő bajtársnak, mert az nem volt tájékozott abban az ügykörben, amelyben ő dolgozott. Mi történt ilyenkor? Az ügykör szünetelt a zárt fiókban mindaddig, amíg a megbetegedett, vagy szabadságra ment bajtárs be nem vonult. Vagy pedig, ha át is adta a tájékozatlan bajtársnak, hogy vezesse addig ügykörét, míg be nem vonul, mi történt. Pl. olyanoknál, akik az élelmezést és az állománykezelés vezetését adták át, a tájékozatlan bajtárs

a létszámot úgy összekeverte, hogy mikor az ügykört állandóan kezelő bajtárs bevonult, több napot vett igénybe, míg teljesen helyre tudta hozni az időközben elkövetett hibákat. El tudjuk képzelni, hogy mit jelent az, amikor a gh-ban a létszám hibásan és rendszertelenül van vezetve. A pontos létszámtól függ a pénz, anyag és élelem tökéletes elszámolása. Nem elég az, hogy csak a gh. főnök legyen elég tájékozott, vagy azonkívül egy jól képzett gazdasági tiszthelyettes, hanem minden munkaágazatban beosztott bajtárs legyen azon, hogy tökéletesen sajátítsa el a gh. minden egyes munkaágazatát. Nagyon jól tudom, hogy elsajátítani egy gh. teljes ügykörét nem könnyű és nem is napok kérdése, de lassan el lehet sajátítani, mert mindenre van idő, ha valaki tanulni és dolgozni akar.

Legyen meg minden gh-ban a bajtársiasság. Ha valamit nem értünk meg egyszer, kérdezzük meg többször, s ne szégyeljük megkérdezni azoktól, akik már jobban ismerik a gh. ügymenet helyes ellátását. Ne szégyeljük bajtársak azt sem, ha esetleg egy alacsonyabb rendfokozattal bír — szakmailag jobban képzett, vagy egy bizonyos kérdésben jobban jártas bajtárs lesz az, aki részünkre — helyes útmutatással szolgál. A tudományt nem a rendfokozattal lehet elnyerni, hanem tanulással és eredményes gyakorlati munkával.

Mindezeken felül szeretnék még egy gyakorlati példát felhozni, amit szerintem helyes volna a gazdasági hivatalokban megszívlelni. Ha valamelyik bajtárs előtt egy olyan dolog áll, mely nem elég világos és úgy gondolja, hogy egyedül nem tudja megállapítani annak helyes elintézését, tárja fel a többi bajtárs előtt és inkább közösen beszéljék meg az ügy sorsát, minthogy tudatlanságában elhibázva küldje sorsára az elintézésre váró ügyet, ami nagy anyagi felelősséget is vonhat maga után.

Munkakörünkre ne legyünk féltékenyek. Ne egyéni hiúság, érvényesülés, hanem dolgozó népünknek odaadó szolgálata hasson át bennünket.

A Magyar Dolgozók Pártja, a munkásosztály, dolgozó népünk megbecsülését és szeretetét csak így érdemeljük ki és így követjük nagy példaképünk, a Szovjet Hadsereg útmutatását.

Harcos Károly g. őrmester.

Szerkesztői üzenetek

Folyóiratunk célja gyakorlati tanácsokkal elősegíteni a tervszerű, hasznos, takarékos anyaggazdálkodást és anyagkezelést. *Célunk elérése érdekében felhívjuk a folyóiratunkat olvasó összes bajtársakat, hogy lapunk szerkesztésében tevékenyen vegyenek részt. Szakmai ismereteiket és tapasztalataikat cikkek formájában bocsássák folyóiratunk rendelkezésére. A cikkek rövidek, tömörek és könnyen érthetők legyenek. Főleg gyakorlati kérdésekkel foglalkozzanak. Katonai rövidítések használhatók.*

A kidolgozott munkákat írógéppel, a lapnak csak egyik oldalára írják. Egy kézirat terjedelmének felső határa 5 gépírt oldal, irodai íven, 30 sorral és 3 cm lapszélességgel. A közölt cikkek szerzőit gépírt oldalanként 10 Ft tiszteletdíjjal jutalmazzuk.

Kívánatos a kézirathoz ábrák, fényképek, vázlatok, vagy rajzok mellékelése. Ezek oly kivételben készíthetők, hogy lenyomatot (klisét) lehessen róluk előállítani. Vázlatok fehér papíron vagy oleátán tussal rajzolandók meg.

A szerkesztőség szívesen fogad mindennemű tanácsot, kívánságot, ötletet vagy javaslatot és ezeket a lehetőséghez képest figyelembe veszi, illetve teljesíti.

Rendelkezésre állunk ezenkívül a honvédelmi szolgálattal kapcsolatos olyan szakmai kérdések megválaszolásával is, amelyeknek elintézése nem a szolgálati út keretébe tartozik.